

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd

Srovnání stavu úvěrování obyvatelstva

Bc. Denisa Grimová

Diplomová práce

2015

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Denisa Grimová**
Osobní číslo: **E13997**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Srovnání stavu úvěrování obyvatelstva**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je popsat charakteristiky bankovního sektoru a bankovních produktů, se zaměřením na spotřebitelské úvěry v České republice a Polsku. Bude provedena analýza spotřebitelských úvěrů v těchto zemích poskytovaných různými subjekty finančního trhu a vyhodnocena komparace zjištěných výsledků.

Osnova:

- Vymezení finančního trhu se zaměřením na banky a nebankovní instituce poskytující spotřebitelské úvěry.
- Vymezení bankovních produktů (včetně podrobnější charakteristiky spotřebitelských úvěrů).
- Analýza bankovních a nebankovních institucí v České republice a Polsku.
- Analýza spotřebitelských úvěrů v České republice a Polsku.
- Komparace zjištěných výsledků.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

KARSONE, Charles, V. Finance and banking developments. Vyd. 1. New York: Nova Science, 2010. 341 str. ISBN: 978-1-60876-329-0
Kol., TEPLÝ, P. Navigátor bezpečného úvěru. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2013. 200 str. ISBN 9788024623191
MEJSTRÍK, M.; PEČENÁ, M. Základní principy bankovníctví. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2008. 628 str. ISBN 978-80-246-1500-4
REVENDA, Z. Centrální bankovníctví. Vyd. 3. Praha: Management Press, 2011, 558 str. ISBN 978-80-7261-230-7
REVENDA, Z.; MANDEL, M. Peněžní ekonomie a bankovníctví. Vyd. 5. Praha 3: Management Press, 2012, 423 str. ISBN 80-7261-132-1
Internetové stránky bankovních a nebankovních institucí

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Liběna Černožorská, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 29. září 2014
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30.4.2015

Bc. Denisa Grimová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto způsobem bych ráda poděkovala všem, kteří mi s mojí diplomovou prací pomáhali, zejména své vedoucí práce Ing. Liběně Černožorské, Ph.D. za podněty, připomínky, cenné rady a za čas, který mi byl věnován. V neposlední řadě velké díky patří Ing. Lucyně Mackové za pomoc s překladem.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá analýzou finančního trhu v České republice a Polsku. Zaměřuje se na spotřebitelské úvěry, které jsou poskytovány bankovními a nebankovními společnostmi působícími na našem a polském finančním trhu. Na základě analýzy spotřebitelských úvěrů jsou vyhodnoceny produkty vybraných společností.

KLÍČOVÁ SLOVA

Úvěr, půjčka, RPSN, spotřebitelský úvěr, obchodní banka, nebankovní společnost

TITLE

Comparison of lending status of the population

ANNOTATION

This diploma thesis deals with financial market analysis in the Czech Republic and in Poland. The main goal is focused on the consumer loans provided by bank and non-bank companies which operate on the Czech and Poland financial market. The products of companies are compared according to analysis of consumer loans.

KEYWORDS

bank credit, loan, APR, customer loan, merchant bank, non-bank company

OBSAH

ÚVOD	10
1 FINANČNÍ TRH.....	11
1.1 Typy finančních trhů.....	11
1.2 Finanční zprostředkovatelé	12
1.2.1 Depozitní instituce.....	12
1.2.2 Smluvně spořicí instituce	12
1.2.3 Investiční zprostředkovatelé.....	13
1.2.4 Ostatní finanční instituce	13
2 ANALÝZA BANKOVNÍHO SEKTORU V ČESKÉ REPUBLICE A POLSKU.....	14
2.1 Bankovní systém v České republice	14
2.1.1 Česká národní banka.....	14
2.1.2 Struktura bankovního sektoru v České republice	16
2.1.3 Nebankovní instituce v České republice	17
2.1.4 Bankovní registry v České republice.....	18
2.2 Bankovní systém v Polsku	20
2.2.1 Polská národní banka.....	20
2.2.2 Struktura bankovního sektoru v Polsku.....	21
2.2.3 Polské instituce poskytující úvěry a půjčky	21
2.2.4 Bankovní registr v Polsku	22
2.3 Komparace bankovních sektorů v České republice a Polsku	23
3 ANALÝZA BANKOVNÍCH PRODUKTŮ V ČESKÉ REPUBLICE A POLSKU.....	24
3.1 Depozitní produkty	24
3.2 Úvěry v České republice	25
3.2.1 Spotřebitelský úvěr	27
3.3 Úvěry v Polsku.....	29
3.3.1 Spotřebitelský úvěr	30
4 ANALÝZY SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ	32
4.1 Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných bankovními institucemi v České republice	32
4.1.1 Československá obchodní banka	32
4.1.2 Česká spořitelna.....	33
4.1.3 Komerční banka.....	34
4.1.4 GE Money Bank	35
4.1.5 Unicredit Bank.....	36
4.1.6 Raiffeisenbank	36

4.2	Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných bankovními institucemi v Polsku..	37
4.2.1	Bank Pocztowy SA.....	37
4.2.2	Eurobank.....	39
4.2.3	Bank Millennium SA.....	39
4.3	Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných nebankovními institucemi v České republice a Polsku.....	40
4.3.1	Providentfinacial.....	40
4.3.2	Home credit	41
4.3.3	Cetelem.....	42
4.3.4	Cofidis	43
4.3.5	Proficredit	44
4.3.6	Essox.....	45
4.4	Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných nebankovními institucemi v Polsku	46
4.4.1	Profi credit	46
4.4.2	Provident.....	47
4.4.3	InCredit.....	47
5	KOMPARACE ZJIŠTĚNÝCH VÝSLEDKŮ	48
5.1	Komparace vybraných bankovních produktů v České republice a Polsku.....	48
5.2	Komparace vybraných nebankovních produktů v České republice a Polsku.....	49
5.3	Komparace zjištěných výsledků	50
5.4	Modelový příklad 1	51
5.5	Modelový příklad 2.....	52
	ZÁVĚR.....	54
	POUŽITÁ LITERATURA	56

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Úloha finančních trhů	11
Obrázek 2: Vliv operací na volném trhu na rezervy bank, krátkodobou úrokovou míru a měnový kurz	15
Obrázek 3: Investiční trojúhelník	16
Obrázek 4: Množství informací v bankovním registru- ZwiązekBankówPolskich	22
Obrázek 5: Princip kontokorentního úvěru	25
Obrázek 6: Vývoj podílu úvěru v selhání na celkových úvěrech obyvatelstvu v období 2009- 2013	29
Obrázek 7: Vývoj spotřebitelských úvěrů v Polsku	31

SEZNAM ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Československá obchodní banka
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
IPB	Investiční a poštovní banka
MdM	Mieszkanie dla młodych
NAPŘ.	Například
NBP	Narodowy bank polski
PO	Právnícká osoba
RBCZ	Raiffeisenbank
RPSN	Roční procentní sazba nákladů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Komparace bankovních sektorů.....	23
Tabulka 2: Základní rozdělení úvěr versus půjčka.....	30
Tabulka 3: Popis produktu: Půjčka na cokoliv.....	33
Tabulka 4: Popis produktu: Půjčka	33
Tabulka 5: Popis produktu: Spotřebitelský úvěr	34
Tabulka 6: Popis produktu: Osobní úvěr.....	35
Tabulka 7: Popis produktu: Expres půjčka	35
Tabulka 8: Popis produktu: PRESTO Půjčka	36
Tabulka 9: Popis produktu: Rychlá půjčka	37
Tabulka 10: Popis produktu: Hotovostní úvěr	38
Tabulka 11: Popis produktu: Hotovostní úvěr pro držitele účtu Nestor	38
Tabulka 12: Popis produktu: Hotovostní úvěr pro vybrané skupiny	38
Tabulka 13: Popis produktu: Hotovostní úvěr	39
Tabulka 14: Popis produktu: Peněžní půjčka	40
Tabulka 15: Popis produktu: Půjčka Provident.....	41
Tabulka 16: Popis produktu: Home credit hotovostní půjčka.....	41
Tabulka 17: Popis produktu: Rychlá půjčka po telefonu	42
Tabulka 18: Popis produktu: Osobní půjčka Cetelem.....	43
Tabulka 19: Popis produktu: Úvěr COFIKLASIK	43
Tabulka 20: Popis produktu: Zaměstnanecký úvěr	44
Tabulka 21: Popis produktu: Úvěr 4 999 Kč.....	44
Tabulka 22: Popis produktu: Bezpečná půjčka	45
Tabulka 23: Přehled smluvních pokut a úroků z prodlení.....	45
Tabulka 24: Popis produktu: Premium půjčka	46
Tabulka 25: Popis produktu: Náklady na půjčky společnosti Profí Credit	46
Tabulka 26: Popis produktu: Půjčka pro Vás.....	47
Tabulka 27: Popis produktu: Rychlá půjčka	47
Tabulka 28: Souhrn bankovních produktů v České republice	48
Tabulka 29: Souhrn nebankovních institucí v České republice	49
Tabulka 30: Výpočet měsíční splátky u bankovních společností v České republice a Polsku 51	
Tabulka 31: Výpočet měsíční splátky u nebankovních společností v České republice a Polsku	52

ÚVOD

Cílem diplomové práce bude zaměřit se na strukturu finančního trhu v České republice a Polsku. Dále bude provedena analýza bankovního sektoru v těchto dvou zemích a podrobně rozebrány spotřebitelské úvěry, které poskytují bankovní a nebankovní instituce v České republice a Polsku.

V první části práce bude rozebrána problematika úvěrování a struktura bankovního systému v České republice, kde v čele bankovního systému stojí Česká národní banka, která představuje první stupeň této struktury. Druhý stupeň je zastoupen obchodními bankami, které poskytují úvěry. Ve své práci se zaměřím pouze na spotřebitelské úvěry. Na finančním trhu se kromě již zavedených a známých bankovních domů objevuje celá řada nových nebankovních finančních institucí, reagujících na nové příležitosti. Spotřebitel je tak vystavený nepřehledné nabídce zboží a služeb produkovaných dnešní konzumní společností aniž by si uvědomil nebezpečnost tzv. života na dluh a následné možné negativní důsledky svého konání, které mohou neplněním smluvních podmínek výrazně změnit jeho život.

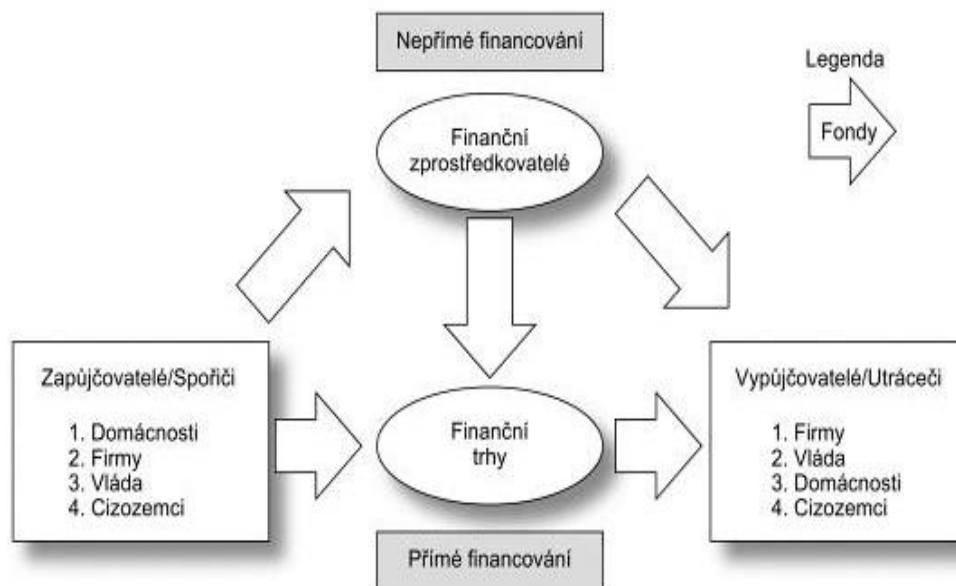
Podobná analýza, jak bankovního sektoru, tak bankovních i nebankovních institucí bude prozkoumána i pro stát Polsko, kde na nejvyšším stupni bankovního systému stojí Polská národní banka – Narodowy Bank Polski. Nižší stupeň patří, stejně jako v České republice, komerčním bankám. I v Polsku nalezneme řadu nebankovních institucí, poskytujících spotřebitelské úvěry. Největší podíl na poskytování nebankovních produktů mají na svědomí parabanky.

Současná ekonomická situace velkého množství českých domácností není příznivá, a proto se stále více občanů snaží řešit svoji finanční situaci půjčením peněz. Život na dluh se stává v posledních několika letech čím dál více rozšířeným trendem. Jedním z hlavních faktorů, proč se tak děje, je snadná dostupnost úvěrů a dále vzrůstající ochota lidí půjčovat si peníze k uspokojení a vylepšení kvality svého života. Tato situace dala vzniknout celé řadě nových podnikatelských subjektů, které se věnují půjčování peněz, a zároveň tím motivují banky, aby rozšířili portfolio svých služeb o další druhy spotřebitelských úvěrů.

V závěru práce bude provedena analýza těchto spotřebitelských úvěrů, které nabízejí obchodní banky a nebankovní instituce v České republice a Polsku. Bude vybráno několik nejvýznamnějších bankovních a nebankovních společností, které v těchto zemích působí. Nakonec bude vyhodnoceno srovnání poskytovaných úvěrů v České republice a v Polsku. Pro lepší porovnávání budou hodnoty úvěrů přepočítány z národních měn na měnu Euro.

1 FINANČNÍ TRH

Finanční trhy jsou trhy, na kterých dochází k přelévání volných finančních zdrojů a k transferu disponibilních fondů od přebytkových jednotek k deficitním jednotkám. Je nutné rozlišovat, zda se jedná o přímé financování (bez finančních zprostředkovatelů) nebo o nepřímé financování (za pomoci finančních zprostředkovatelů). Podrobnější členění finančního trhu můžeme vidět na obrázku č. 1.

Obrázek 1: Úloha finančních trhů

Zdroj:upraveno podle[3]

1.1 Typy finančních trhů

Finanční trhy můžeme dělit podle různých hledisek. Jde například o trh devizový, dluhový, akciový a komoditní.

V devizovém trhu se jedná jednak o předchozí trhy s tím, že nástroje jsou v cizích měnách a jednak o trh peněžních prostředků v různých měnách.[5]Dluhový trh představuje trh s úvěry a půjčkami s dluhovými cennými papíry. Tyto nástroje mají omezenou splatnost. Akciový trh je trh s akciemi, tj. s nástroji s nekonečnou splatností. Akcie existují tak dlouho, dokud nedojde k zániku akciové společnosti likvidací, rozdělením nebo sloučením s jinou společností. Komoditní trh se zařazuje do finančního trhu pouze v případě trhu s cennými kovy (zlato, stříbro a paládium).[5]

1.2 Finanční zprostředkovatelé

Finanční zprostředkovatelé slouží k přesunu dočasně volných peněžních prostředků a můžeme je rozčlenit do čtyř základních kategorií. Depozitní instituce, smluvně spořicí instituce, investiční zprostředkovatelé a ostatní finanční instituce.

1.2.1 Depozitní instituce

Hlavními představiteli depozitních institucí jsou banky, stavební spořitelny a družstevní záložny. Hlavní pasiva depozitních institucí tvoří depozita, zatímco jejich aktiva primárně patří firemní a spotřebitelské úvěry, hypotéky a dluhopisy, úvěry na bydlení nebo spotřebitelské úvěry.[2]

Banky jsou nejrozšířenější finanční instituce, které poskytují finanční služby. Základní činností je shromažďování dočasně volných peněžních prostředků a následné poskytnutí těchto prostředků ve formě úvěru.

Stavební spořitelny můžeme považovat za určitý druh bank, které poskytují speciální produkty jako je stavební spoření, úvěr ze stavebního spoření a překlenovací úvěr ze stavebního spoření.

Družstevní záložny se často označují jako kempeličky. Hlavním cílem těchto společností je přijímání vkladů, poskytování úvěrů a dalších finančních a peněžních služeb. Tyto služby jsou poskytovány členům, kteří družstevní záložnu společně vlastní a řídí. Největším lákadlem těchto společností je vyšší úroková sazba z vkladů.

1.2.2 Smluvně spořicí instituce

Smluvně spořicí instituce můžeme rozdělit na pojišťovny a penzijní fondy. Prvně zmiňované získávají své zdroje z placení pojistného, které pak používají na výplatu pojistných plnění. Penzijní fondy jsou financovány formou pravidelných příspěvků fyzických osob. Tyto příspěvky mohou být doplněny o příspěvek zaměstnavatele. Penzijní fondy po uplynutí určité lhůty poskytují svým klientům příspěvky ve formě anuit. Také slouží jako institucionální doplněk státního sociálního zabezpečení.[2]

1.2.3 Investiční zprostředkovatelé

Mezi hlavní investiční zprostředkovatelé patří hedžové fondy, private equity, suverénní fondy. Prvně zmiňované hedžové fondy můžeme definovat jako investiční entitu, která se snaží o dosažení absolutního výnosu využíváním investičních příležitostí za současné snahy zabránit finanční ztrátě.[3] Pojem private equity, zahrnuje veškeré investice soukromého kapitálu do veřejně neobchodovatelných společností.[36] Suverénní fondy investují podle strategie vlád a zároveň spravují finanční prostředky a investice států.[50]

1.2.4 Ostatní finanční instituce

Hlavními představiteli ostatních finančních institucí jsou leasingové společnosti, hypoteční banky a faktoringové společnosti.

Leasingové společnosti jsou právnické osoby, které uzavírají obchodní vztah s leasingovým nájemcem. Ve většině případů se jedná o věc movitou. Opakem movité věci je nemovitost. Dlouhodobý úvěr na nemovitost, kde je zajištěno zástavní právo, poskytují hypoteční banky. Poslední finanční institucí jsou faktoringové společnosti. Tyto instituce se zabývají výkupem krátkodobých pohledávek, které nejčastěji vznikly prodejem zboží a služeb.

2 ANALÝZA BANKOVNÍHO SEKTORU V ČESKÉ REPUBLICĚ A POLSKU

2.1 Bankovní systém v České republice

Bankovní systém obvykle dělíme na jednostupňový, podle toho, jestli je oddělena centrální banka od obchodních bank. Do roku 1990 byl bankovní systém v ČR jednostupňový, kde hrála hlavní roli Státní banka československá. Nyní je u nás dvoustupňový bankovní systém. V čele stojí Česká národní banka (dále jenom ČNB) a na druhém stupni jsou obchodní banky.[4]

2.1.1 Česká národní banka

Jedná se o centrální banku České republiky, jejímž hlavním posláním je zajištění cenové stability. Je právnickou osobou veřejného práva a je zřízena Ústavou České republiky. ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank a podílí se na plnění jejich cílů a úkonů. Organizační struktura je tvořena řídicím ústředím v Praze a ostatními pobočkami ve městech Praha, Plzeň, Ústí nad Labem, Hradec Králové, České Budějovice, Brno a Ostrava. Mezi nejvyšší řídicí orgán patří sedmičlenná bankovní rada. V čele bankovní rady stojí guvernér, 2 viceguvernéři a další 4 členové bankovní rady. Všechny členy jmenuje prezident republiky.[24]

Hlavním cílem České národní banky je provádění měnové politiky. Tento úkon spočívá v nastavení úrokových sazeb a dalších nástrojů měnové politiky. Dále dohlíží na celý finanční trh. Důvody regulace a dohledu bank mohou být buď makroekonomické, mezi které řadíme měnovou politiku nebo mikroekonomické, které jsou zaměřeny na podporu bezpečnosti, důvěryhodnosti a efektivnosti v dané zemi. U mikroekonomických důvodů se zdůrazňuje ochrana klientů před nadměrnou rizikovostí či možnými podvody bank. Za řízení a výsledky je zodpovědný management bank. Kontrolu provádí dozorcí rada a valná hromada akcionářů.

Česká národní banka provádí několik důležitých funkcí. Ve funkci kontrolní, je zodpovědná za dohled nad finančním trhem. Dále vydává (emituje) bankovky a mince, tudíž mezi její další funkce patří emise peněz. Působí jako banka bank, protože jsou u ní vedeny účty ostatních bank, přijímá od nich vklady a poskytuje jim úvěry. Orgány veřejné správy a vláda má u ní veden účet, čili slouží jako banka státu. Funguje jako správce devizových rezerv, protože provádí operace s devizovými rezervami státu na devizovém trhu a

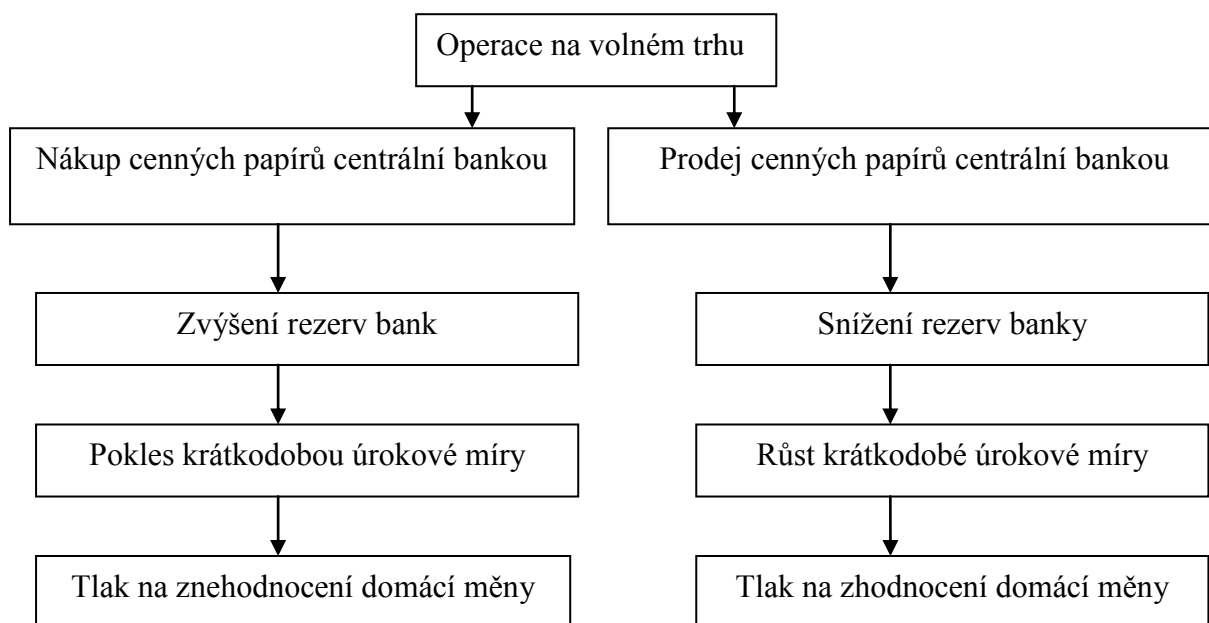
v neposlední řadě reprezentuje stát v mezinárodních organizacích, např. v Mezinárodním měnovém fondu, Světové bance, Bance pro mezinárodní platby a dalších.

Nástroje centrální banky se podle knihy Centrální bankovníctví dělí na nástroje přímé a nepřímé. Mezi prvně zmiňované nástroje Revenda zařazuje pravidla likvidity, kde v zájmu zachování likvidity může ČNB poskytnout bance krátkodobý úvěr, nejvýše na 3 měsíce. Dalším přímým nástrojem jsou úvěrové stropy, které stanovují maximální výši úvěru, který čerpají komerční banky od banky centrální. Posledním přímým nástrojem jsou povinné vklady, kde daná povinnost spočívá ve vedení běžného účtu, ukládání vkladů a provádění dalších operací.

Nepřímé nástroje mají plošný dopad na tržní ekonomiku. Prvním nepřímým nástrojem jsou povinné minimální rezervy, což jsou vklady komerčních bank u banky centrální. Jedná se o aktiva obchodních bank a pasiva centrální banky. Mohou být použity i jako nástroj pro ovlivnění krátkodobé úrokové míry.

Druhým nepřímým nástrojem jsou operace na volném trhu. Pod tento pojem lze zařadit nákup a prodej státních cenných papírů v domácí měně a tím může banka ovlivnit nabídku peněz v ekonomice. Systém operací na volném trhu vyobrazuje obrázek č. 2.

Obrázek 2: Vliv operací na volném trhu na rezervy bank, krátkodobou úrokovou míru a měnový kurz

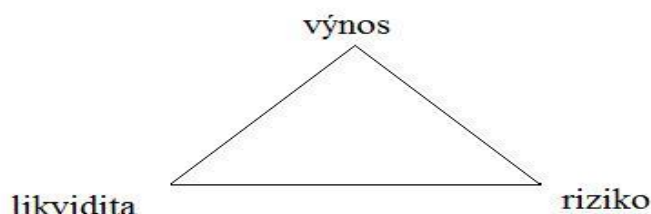
Zdroj: upraveno podle[11]

Dalším nepřímým nástrojem je diskontní sazba, která představuje úrokovou sazbu, kterou vyhláší Česká národní banka a tím ovlivňuje poptávku komerčních bank po úvěrech. Mezi diskontní nástroje můžeme zařadit úvěry a úrokové sazby z úvěrů.

Posledním nepřímým nástrojem jsou limity úrokových sazeb. Ty spočívají ve stanovení maximálních úroků z úvěrů a stanovení maximálních a minimálních úroků z vkladů. [8] Tento nástroj však ČNB nepoužívá.

2.1.2 Struktura bankovního sektoru v České republice

Základní strukturu bankovní soustavy tvoří obchodní banky. Jedná se o podnikatelské subjekty, které podnikají za účelem dosažení zisku. Jejich hlavní činností je obchodování s penězi a poskytování a přijímání finančních prostředků od veřejnosti. V České republice jsou obchodní banky soukromými společnostmi, které musí mít licenci udělenou ČNB. Banky v České republice se musí řídit určitými zásadami, které tvoří investiční trojúhelník, který je vyobrazen na obrázku č. 3. První zásada je pravidlo likvidity, které spočívá ve schopnosti dostat, v kterémkoliv okamžiku, svým závazkům vůči klientům. Druhý vrchol trojúhelníku tvoří pravidlo výnosnosti (rentability), kde posuzujeme výši dosahovaného zisku. Banky by měly provádět jen operace, které jsou ziskové. Poslední vrchol tvoří pravidlo bezpečnosti, jež je založeno na dodržování zásad likvidity, solventnosti a výnosnosti banky.[10]

Obrázek 3: Investiční trojúhelník

Zdroj: upraveno podle[48]

Mezi základní funkce obchodních bank patří platební styk, kde banky pečují o plynulost a hospodárnost platebního styku a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů. Na první funkci navazuje finanční zprostředkování. Zde se jedná se o transformaci kapitálu z různých hledisek. Pod pojmem transformace si můžeme představit činnost, kdy banky získávají finanční prostředky od věřitelů, a půjčují je svým dlužníkům v jiných formách. Nedílnou součástí bank je také emise bezhotovostních peněz, která se provádí v podobě zápisů na bankovních účtech. S emisí je spojeno i zprostředkování finančního investování, v němž banky pro své klienty provádějí nákup cenných papírů.

Na trhu můžeme v současnosti najít 44 bank a poboček. Část z toho tvoří specializované banky, které neposkytují plné spektrum bankovních služeb, ale soustředí se na jeden nebo několik málo typů bankovních produktů. Jedná se především o Českou exportní banku a Hypoteční banku.

Další součástí bankovního soustavy jsou družstevní záložny. Jedná se o určitý druh nebankovní finanční instituce. V České republice existují od roku 1996. Dříve byly spíše známé pod pojmem kampaňičky. Tyto záložny nejčastěji nabízejí běžné účty a spořicí a termínované vklady s vyšším zhodnocením, než by bylo možné získat u bank. Jediný problém, který zde vzniká, je to, že klient družstevní záložny musí složit členský poplatek. V současné době u nás působí 14 družstevních záložen.

V neposlední řadě zahrnuje bankovní soustava stavební spořitelny. Jde o určitý druh spoření, které je zaměřené na nemovitosti a je dotováno státem pomocí tzv. státního příspěvku. Při založení stavebního spoření je obvykle nutné určit cílovou částku, na kterou se stavební spoření sjednává. Úvěry ze stavebního spoření jsou plnohodnotnou variantou hypotéky a mají spoustu výhod. Mezi nejčastější výhody patří nižší úrokové sazby s dlouhou fixací. Pevná úroková sazba po celou dobu splácení úvěru. Úroky z úvěru lze odečíst od základu daně a klient může úvěr kdykoli jednorázově splatit. V České republice funguje 5 stavebních spořitelén.

2.1.3 Nebankovní instituce v České republice

V poslední době se v České republice objevuje čím dál více institucí, které poskytují úvěr, a přitom se nejedná o banky. Tyto instituce nemají bankovní licenci udělenou ČNB, a tudíž nespádají pod její dohled. Svoji činnost, především poskytování krátkodobých úvěrů, vykonávají na základě živnostenského oprávnění a poskytování spotřebitelských úvěrů se řídí zákonem o spotřebitelských úvěrech. Na rozdíl od bank nemohou přijímat vklady od veřejnosti. Mezi hlavní nebankovní instituce patří leasingové společnosti, společnosti provádějící splátkový prodej a poskytovatelé hotovostních a bezhotovostních půjček. Za výhody považujeme, kromě snadné dostupnosti úvěru, především rychlost zpracování a vyřízení žádosti.

Vznik nebankovních úvěrů se datuje ke 2. polovině 90. let minulého století, kdy bankovní sektor již nebyl schopen poskytovat úvěry všem, kdo si o ně zažádali. O nebankovních úvěrech se dá říct, že jsou v poslední době hodně oblíbené. Je to dáno tím, že v současnosti má spousta lidí finanční problémy. Většinou jsou neúčelové a velmi snadno dostupné. Vyřídit si půjčku nebo úvěr v dnešní době můžeme během pár minut, buď prostřednictvím internetu, nebo telefonu. Často tyto instituce nabízejí půjčku bez dokazování příjmů, což je, hlavně pro již zadlužené klienty, velkou výhodou. Jediný problém, který zde nastává, je výše úrokové sazby a skryté poplatky.

Kontrolu nebankovních institucí v České republice provádí Česká obchodní inspekce. Jedná se o orgán státní správy, který je podřízený Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Byla ustanovena zákonem č. 64/1986 Sb., který pojednává o České obchodní inspekci, jako nástupnické organizaci Státní obchodní inspekce. Dělí se na ústřední inspektorát v čele s ústředním ředitelem a jemu podřízené inspektoráty, se sídlem v několika krajských městech. Kontroluje fyzické a právnické osoby prodávající výrobky a zboží na vnitřní trh. Co se týče ochrany spotřebitele na finančním trhu má ČOI poměrně omezené pravomoci, které se vztahují zejména na nebankovní poskytovatele finančních služeb, nad nimiž nevykonává dohled ČNB. ČOI dohlíží nad všemi poskytovateli těchto úvěrů, zda dodržují ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru. Nicméně i zde je její kontrola zaměřena především na smlouvy uzavírané nebankovními institucemi.[25]

2.1.4 Bankovní registry v České republice

V současné době je čím dál větší trend zadlužování. Je to způsobeno stále snadnější možností, jak získat půjčku. Do budoucna lze očekávat, že toto číslo nadále poroste, protože řada lidí neumí se svými penězi hospodařit a nevytvářejí si žádné rezervní fondy. Při tak vysokém objemu půjček je logické, že banky chtějí mít své klienty pod dohledem. Proto vznikly nejrůznější bankovní registry. Banky v nich vyhodnocují schopnost klienta splácet úvěr. V České republice existuje několik takových registrů. Liší se podle to, kdo je spravuje.

Centrální registr úvěrů vznikl v roce 2000 a jejím provozovatelem je Česká národní banka. Nalezneme v něm informace, které se týkají právnických osob a fyzických osob podnikatelů. V tomto registru dochází k výměně informací mezi bankami, pobočkami zahraničních bank působících na území ČR a účastníky registru. Hlavním cílem tohoto registru je sdílení informací o dlužnících a tím slouží bankám k lepšímu ocenění úvěrového rizika. Registr je aktualizován jednou měsíčně a to tím způsobem, že banky odešlou informace o klientech CRÚ, ten uvedené informace zpracuje, vyhodnotí a následně zveřejní tyto informace v registru. V CRÚ mohou být zveřejněny jak informace pozitivní, tak negativní.[21]

Bankovní registr klientských informací, je spravován soukromou osobou, kterou můžeme najít pod názvem Czech banking credit bureau a. s. Tento registr byl taktéž založen v roce 2000 a jediným akcionářem byla společnost Aspekt kilcullen s. r. o. V současnosti jsou jejími členy banky a pobočky zahraničních bank působících v tuzemsku. Pomocí tohoto registru si banky kontrolují schopnost svých klientů dostát svým budoucím závazkům. Evidují se zde fyzické osoby, které čerpají úvěr, nebo si o něj teprve zažádali. Informace o klientech se aktualizují jedno měsíčně.[18]

Další významný registr, který u nás působí je Nebankovní registr klientských informací. Provozovatelem je společnost Czech non-banking credit bureau, z. s. p. o. Do provozu byl uveden v roce 2005 a byl založen za účelem zajištění a zprostředkování vzájemného informování leasingových, faktoringových a úvěrových společností o důvěryhodnosti a platební morálce svých klientů. V tomto registru nalezneme údaje jak o fyzických osobách, tak i o právnických. Fyzické osoby musejí dát souhlas s uveřejněním informací. Registr je aktualizován jednou měsíčně.[40]

Sdružení Solus je zkratka: „Sdružení na ochranu leasingu a úvěrů spotřebitelům“. Své služby poskytuje spotřebitelům, podnikatelům a právnickým osobám. Obsahuje negativní informace o fyzických osobách, fyzických osobách podnikatelích právnických osobách. Klient však musí dát souhlas se zpracováním údajů. Členy sdružení Solus se mohou stát právnické osoby se sídlem v ČR. Databáze se aktualizuje minimálně jedno za měsíc.

2.2 Bankovní systém v Polsku

V Polsku nalezneme dvoupilířový bankovní systém. První z pilířů je zákon „O Narodowym Banku Polskim“ = což je zákon o Národní polské bance, který zavedl rozdělení bank na centrální banku a ostatní banky. Druhý zákon „Prawo Bankowe rozlišuje banky z hlediska organizační, právní formy a sídla banky. [20]

2.2.1 Polská národní banka

Polskou centrální bankou je Narodowy Bank Polski (NBP). Do roku 1982 byla přímo řízená a regulována ministerstvem financí. Vedle centrální banky existovali i tři specializované centrální banky, které byly formálně nezávislé. V současné době plní centrální banka úkoly, které jsou dané Ústavou zákonem o NBP a zákonem O bankovním právu. Tyto zákony právně zajišťují nezávislost NBP na jiných státních orgánech Polska. Jejím hlavním cílem je zajištění bezpečnosti depozit uložených v bankách a stabilita bankovního sektoru. Celý bankovní systém ovlivňují tradice, sociální systém a inovace.

Polská národní banka jako jediná banka v Polsku má výhradní právo emitovat bankovky a tím regulovat počet peněz v oběhu. Působí jako banka bank, což spočívá v tom, že centrální banka poskytne komerční bance, v případě problémů s likviditou, úvěr. Drží povinné minimální rezervy, které převádí do zlata. NBP nepoužívá povinné minimální rezervy jako nástroj měnové politiky, k tomuto účelu používá operace na volném trhu. V neposlední řadě dohlíží na státní rozpočet, spravuje a obchoduje s devizami a uspokojuje poptávky po úvěrech.

Banky v Polsku jsou svým způsobem speciální podniky a mohou vykonávat nejen činnost související s bankovními operacemi. Mezi jejich další činnost řadíme například: Kooperace bank a družstev, poskytování poradenství ve finančních záležitostech, hospodářská činnost, udělování bankovních záruk a vydávání cenných papírů.

Bankovní regulaci a dozor nad bankovním sektorem, kapitálovým, pojišťovacím a penzijním trhem vykonává Komise pro bankovní dohled. Mezi nejdůležitější komerční banky kontrolované státem patří podle podílu na aktivech bankovního sektoru čtyři banky kontrolované prostřednictvím většinového podílu Ministerstva národního majetku PL.[41] Kromě komerčních bank se polský bankovní sektor skládá i z relativně vysokého počtu družstevních bank.

2.2.2 Struktura bankovního sektoru v Polsku

V Polsku se komerční banky rozdělují na univerzální a specializované. Univerzální banky vykonávají základní operace. Oproti tomu specializované se zaměřují na konkrétní operace. Mezi specializované banky můžeme zařadit hypoteční banky, kde je zajištěno zástavní právo k nemovitosti. Hlavní cílem komerčních bank je dosažení maximálního zisku

Počet komerčních bank v zemi ke konci roku 2014 činil 71.[35] Mezi nejdůležitější komerční banky kontrolované státem patří podle podílu na aktivech bankovního sektoru čtyři banky kontrolované prostřednictvím většinového podílu Ministerstva národního majetku PL. Jsou to 100% vlastněný státem Bank Gospodarstwa Krajowego, dále pak akciové společnosti PKO BP, Bank Pocztowy a Bank Ochrony Środowiska.

Stavební spořitelny v Polsku nenajdeme. Bydlení je v Polsku zajišťováno, stejně jako v České republice, pomocí hypotečních bank. V roce 2014 vyšla na trhy bydlení novinka Mieszkanie dla młodych (MdM). Tato hypotéka je určena osobám mladším 35 let, kteří nevlastní žádnou nemovitost. Doba splatnosti hypotéky je 35 let. Tento program bude v Polsku probíhat do roku 2018. V současné době poskytuje tento druh hypotéky 14 bank.[39]

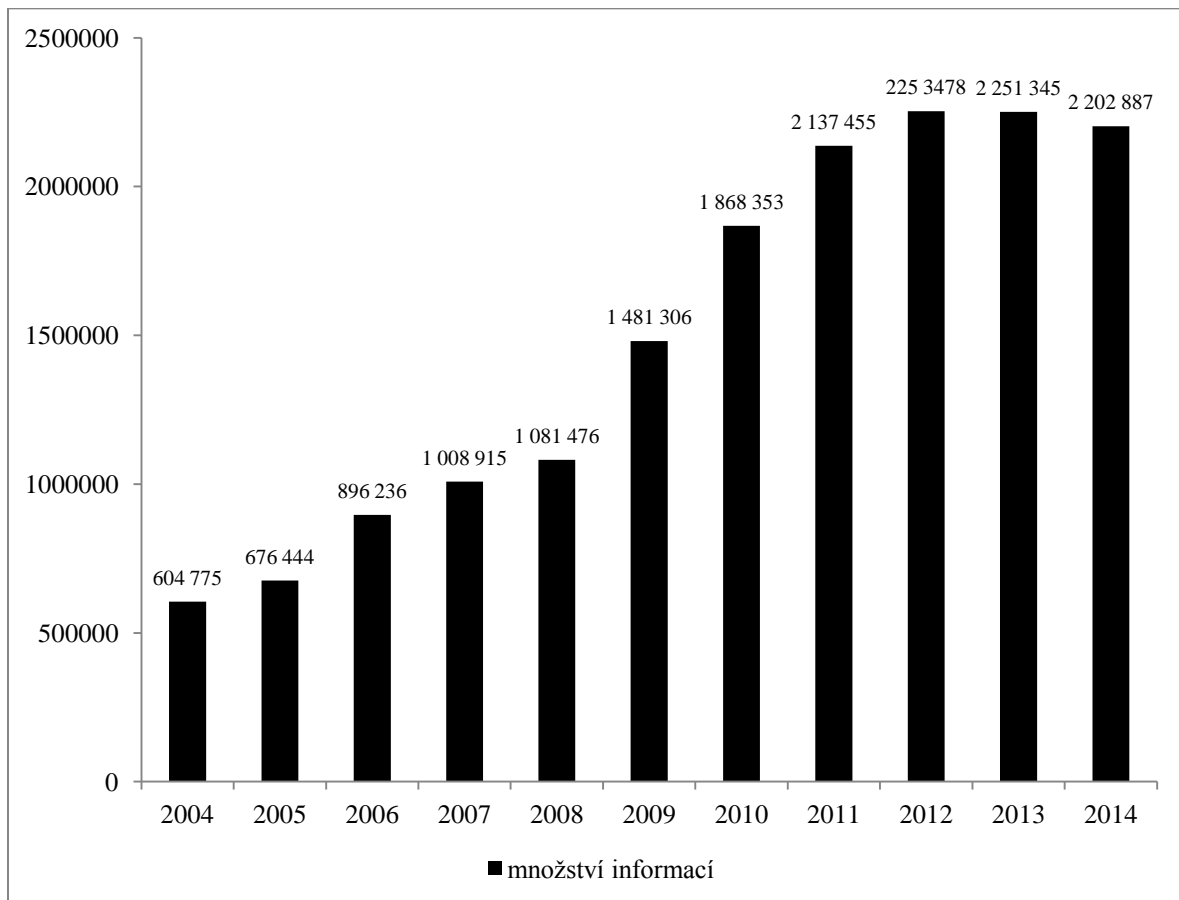
2.2.3 Polské instituce poskytující úvěry a půjčky

Zvláštními institucemi, které v Polsku můžou poskytovat úvěry nebo půjčky jsou parabanky. Slovo „banka“ může být v názvu zavádějící. Parabanky se snaží vystupovat jako banky, ale nepodléhají dohledu nad finančním trhem a řídí se podle občanského zákoníku. Tyto zvláštní instituce nemají právo přijímat vklady, a jejich hlavním cílem, je poskytování půjček, zvláště pak hotovostních. Od svých klientů nevyžadují žádné formality a platby většinou poskytují během jednoho dne, nejlepší společnosti jsou schopny půjčku zařídit do hodiny.

Mezi parabanky můžeme zařadit: národní investiční fondy, družstevní spořitelní a úvěrová družstva (klient musí být členem daného družstva), stavební spořitelny, směnárny, leasingové společnosti, faktoringové společnosti.[41]

2.2.4 Bankovní registr v Polsku

Bankovní registr je v Polsku provozuje společnost Związek Banków Polskich. Tento registr je zpřístupněn on-line. Jedná se o jeden ze základních nástrojů v první fázi posuzování rizika potenciálních zákazníků o úvěr. Systém výrazně snižuje počet lidí a čas potřebný k posouzení zákazníka. Klient se do bankovního registru dostane, pokud celková hodnota závazků přesáhne 200 Zł pro spotřebitele a 500 Zł pro podnikatele. Údaje mohou být zpracovány i bez souhlasu klienta. Počet informací, které obsahuje bankovní registr, můžeme vidět na obrázku č. 4.

Obrázek 4: Množství informací v bankovním registru- ZwiązekBankówPolskich

Zdroj: upraveno podle[19]

2.3 Komparace bankovních sektorů v České republice a Polsku

Z uvedené tabulky 1 je vidět, že v obou státech funguje dvoustupňový bankovní systém, kde centrální banka vykonává téměř podobné funkce. V obou případech např. působí jako banka bank a dohlíží na emisi peněz v oběhu. Počet obchodních bank se výrazně liší. V Polsku nalezneme téměř dvakrát tolik obchodních bank než je v České republice. Přestože v Polsku působí tolik obchodních bank, nalezneme zde pouze 1 bankovní registr. Čeští poskytovatelé úvěrů mají možnost si klienty prověřit ve více jak 4 bankovních registrech. Na činnost obchodních bank v České republice dohlíží Česká národní banka. V Polsku tuto činnost zajišťuje Komise pro bankovní dohled.

V České republice v současnosti působí 14 družstevních záložen. V Polsku se tyto instituce nazývají parabanky, kde jsou zahrnuty jak družstevní záložny, tak například směnárny, leasingové společnosti a faktoringové společnosti. Stavební spořitelny nezaujímají v Polsku téměř žádnou pozici na trhu. Bydlení zajišťují především hypoteční banky a poté obchodní banky s programem Mieszkanie dla młodych.

Tabulka 1: Komparace bankovních sektorů

	ČESKÁ REPUBLIKA	POLSKO
Bankovní systém	2. stupňový	2. stupňový
Funkce centrálních bank	<ul style="list-style-type: none"> - Banka bank - Banka státu - Dohled nad finančním trhem - Emise peněz - Finanční zprostředkovatel - Platební styk 	<ul style="list-style-type: none"> - Banka bank - Dozor nad státním rozpočtem - Emise peněz - Obchod s devizami - Povinně minimální rezervy
Počet obchodních bank	44	71
Dohled obchodních bank	ČNB	Komise pro bankovní dohled
Bankovní registry	4	1

Zdroj: vlastní zpracování

3 ANALÝZA BANKOVNÍCH PRODUKTŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ A POLSKU

3.1 Depozitní produkty

Depozitum můžeme volně přeložit jako vklad volných finančních prostředků. Pro banku depozita představují určitý způsob získávání kapitálu a v bilanci je nalezneme na straně pasiv. V České republice existují tři skupiny depozitních bankovních produktů. Do první skupiny patří příjem vkladů, druhá skupina zahrnuje emise dluhových cenných papírů a poslední skupinu tvoří vystavování vlastních směnek bankou.

Jak už bylo napsáno v úvodu této kapitoly, vkladem se rozumí svěřením peněžních prostředků, které představují závazek ve vztahu ke vkladateli a nárok na jejich zpětné vyplacení.[13] Mezi depozitními produkty zaujímají vklady největší podíl a pro většinu bank představují hlavní zdroj refinancování.

Nejčastěji využívanými depozitními produkty v tuzemsku jsou běžné účty, spořicí účty, termínované vklady a vkladní knížky. Běžný účet je nejčastějším typem bankovního účtu. Občas ho můžeme najít pod označením vklad na viděnou nebo na požádání. Musí být založen písemnou smlouvou. Další právní náležitosti jsou popsány v obchodním zákoníku. Hlavní funkcí běžného účtu je provádění platebního styku. Běžný účet je založen na chronologickém záznamu peněžních transakcí mezi klientem a bankou. Hlavní úkolem těchto účtů je zabezpečení hotovostních a bezhotovostních plateb.

Spořicí účty se v České republice začaly rozvíjet po roce 2000. V současnosti nalezneme na trhu přes pět desítek spořicí účtů. Nejčastěji slouží jako rezerva pro případ nečekaných výdajů. Jejich nespornou výhodou je vyšší úroková sazba než u běžných účtů.

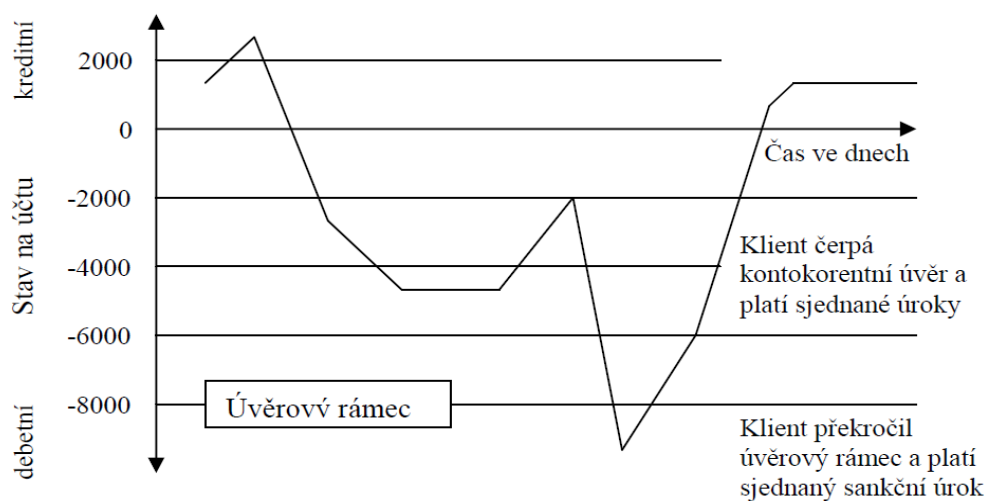
V nabídce českých bank a družstevních záložen můžeme najít také termínované vklady. Tyto vklady nabízejí vyšší zhodnocení než běžné účty či spořicí účty. Peníze jsou na nich ale vázány delší dobu. Podle doby uložení vkladů můžeme termínované vklady dělit na krátkodobé termínované vklady, střednědobé termínované vklady a dlouhodobé termínované vklady. Některé finanční instituce nabízejí také různé typy úročení termínovaných vkladů. Klient si může zvolit mezi pevnou sazbou, která je po celou dobu stálá, nebo si může vybrat pohyblivou, která se mění podle vyhlášených sazeb ČNB. Na rozdíl od spořicí účtů si klient nemůže naspořené finanční prostředky vybrat před uplynutím sjednaného termínu.

Vkladní knížky mají podobný charakter jako spořicí vklady. Je možno disponovat s uloženými prostředky, ale pouze po předložení vkladní knížky. V ní nalezneme předchozí změny a aktuální výši vkladu.

3.2 Úvěry v České republice

Na bankovním trhu v České republice se lze setkat s celou řadou různých úvěrů, které můžeme rozdělit do 3 skupin. Peněžní úvěry, závazkové úvěry a záruky a zvláštní formy financování.

Peněžní úvěry můžeme považovat za likvidní prostředky poskytované klientovi v hotovosti či bezhotovostní formě. Klientova povinnost je splatit úvěr ve stanovené lhůtě. Dle délky splácení můžeme tyto úvěry dělit na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Mezi nejvýznamnější peněžní úvěry řadíme úvěr kontokorentní. Jeho nespornou výhodou je, že klient může čerpat finanční prostředky ze svého účtu i v případě, kdy na něm nemá dostatek vlastních peněz. Tato výhoda sebou však přináší sankční úroky. Princip fungování kontokorentního úvěru můžeme vidět na obrázku č. 5.

Obrázek 5: Princip kontokorentního úvěru

Zdroj: upraveno podle[12]

Další úvěr, který patří do skupiny peněžních úvěrů, je úvěr eskontní. U něho banka odkupuje (eskontuje) od majitele směnku před její splatností a poskytuje majiteli směnky úvěr, přičemž si sráží úrok. Směnka musí splňovat náležitosti, které udává směnečný zákon. Náklady na eskontní úvěr tvoří nejčastěji diskontní sazba, eskontní provize a další související poplatky.

Třetím typem peněžních úvěrů je hypoteční úvěr. Jedná se o dlouhodobý úvěr, který je poskytován na investice do nemovitosti a jeho splacení je zajištěno zástavním právem k nemovitosti. Úroková sazba může být pevná, pohyblivá nebo kombinovaná.

Předposledním typem je spotřebitelský úvěr, který slouží k financování nákupu spotřebních předmětů. Tento úvěr je poskytován soukromým osobám a domácnostem. Mezi spotřební úvěry řadíme úvěr revolvingový, splátkový a hypoteční.

Posledním peněžním úvěrem je investiční úvěr. Jak už název napovídá, používá se pro financování investic. Je poskytován na základě investičního záměru a projektové dokumentace. Bližší popis tohoto úvěru nalezneme v kapitole 3.2.1.

Do skupiny závazkové úvěry a záruky patří akceptační úvěr a avalový úvěr. U akceptačního úvěru banka na žádost klienta akceptuje směnku, kterou na ni klient vystaví. Neposkytuje dlužníkovi peníze, ale přejímá jeho závazek. Tento úvěr je určen k financování zboží v domácím a zahraničním obchodě. V dnešní době není již moc využíván.

Avalový úvěr je buď krátkodobý, nebo dlouhodobý. Jedná o úvěr, kde se banka zavazuje uhradit klientův závazek, pokud tak klient neučiní sám. Za poskytnutí tohoto úvěru náleží bance avalová provize ve formě procentní sazby ze zaručované částky.

Posledním typem je bankovní záruka, což je písemné prohlášení banky o uspokojení věřitele do výše určité peněžní částky podle obsahu záruční listiny, pokud dlužník nesplní svůj závazek nebo pokud nebudou splněny jiné podmínky stanovené v záruční listině.

Do zvláštních forem financování zařazujeme faktoring a forfaiting. U prvního zmiňovaného je předem sjednaný průběžný odkup krátkodobých pohledávek faktoringovou organizací. Faktor se stává věřitelem a přebírá veškeré riziko, že kupující nebude schopen zaplatit. Forfaiting je něco podobného. Zde se též jedná o odkup pohledávky, ale střednědobé či dlouhodobé. Odkupované pohledávky musí splňovat několik požadavků. Jejich splatnost je zpravidla delší než 180 dnů, ve většině případů jsou za zahraničním subjektem, jsou denominovány ve volně směnitelné měně, jednotlivé transakce mají hodnotu vyšší než 200 000 USD (v přepočtu) a musí být zajištěné (zpravidla směnkou nebo bankovní zárukou). Na rozdíl od faktoringu je vedle doby splatnosti a ručení rozdíl také v tom, že v praxi se forfaitují zpravidla jednotlivé pohledávky.[9]

3.2.1 Spotřebitelský úvěr

Podle zákona můžeme spotřebitelský úvěr vymezit jako: „Odloženou platbu, půjčku, úvěr nebo jinou obdobnou finanční službu poskytovanou nebo přislíbenou spotřebiteli věřitelem nebo zprostředkovatelem.“[15] Lze ho považovat za nejrozšířenější typ úvěrů v České republice, který je poskytován fyzickým osobám a domácnostem, především na nepodnikatelské účely. Tento typ úvěru poskytují komerční banky, které si za poskytnutí úvěru říkají tzv. „úplatu“, kterou můžeme charakterizovat jako úrok. Nejčastěji slouží na řešení nečekané finanční situace. Velkou výhodou je jejich snadná dostupnost. Je však také spojen s určitými nevýhodami. Jednou z jeho největších nevýhod je poplatek za poskytnutí úvěru a poplatek za vedení úvěrového účtu. Někteří věřitelé s poskytnutím spotřebitelského úvěru spojují i povinnost nákupu jiného finančního produktu (např. pojištění), jehož náklad cenu úvěru též zvyšuje.

Spotřebitelské úvěry můžeme dělit podle několika hledisek. Mezi první hledisko patří účelovost. Tento typ úvěru lze použít výhradně na konkrétní zamýšlený plán. Bezúčelový úvěr může klient použít na cokoli. Druhé hledisko je doba splatnosti. Klient si může vybrat mezi úvěrem krátkodobým, který je poskytnut na dobu jednoho roku, střednědobým, ten získá na jeden až čtyři roky a dlouhodobým, kde délka trvání je delší jak čtyři roky.

Některé spotřebitelské úvěry musí být zajištěny určitou movitou nebo nemovitou věcí. Existují i úvěry nezajištěné, ty však banka poskytuje pouze svým prvotřídním klientům.

Se spotřebitelským úvěrem je spojen pojem RPSN. Zjednodušeně si RPSN můžeme vyložit jako vyšší úrok, nebo jako interní ukazatel banky. Ve skutečnosti se jedná o roční procentní sazbu nákladů. Lze ho také chápat, jako číselný údaj, který má spotřebiteli pomoci lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru.

RPSN udává procenta z dlužné částky, které musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti s úvěrem či půjčkou, jejich správou a dalšími výdaji spojenými s jejich čerpáním, tedy veškeré náklady, které jsou s tou kterou půjčkou spojeny.

Vzorec výpočtu RPSN [7]

$$\sum_{i=1}^m \frac{A_i}{(1+r)^{t_i}} = \sum_{j=1}^n \frac{B_j}{(1+r)^{s_j}},$$

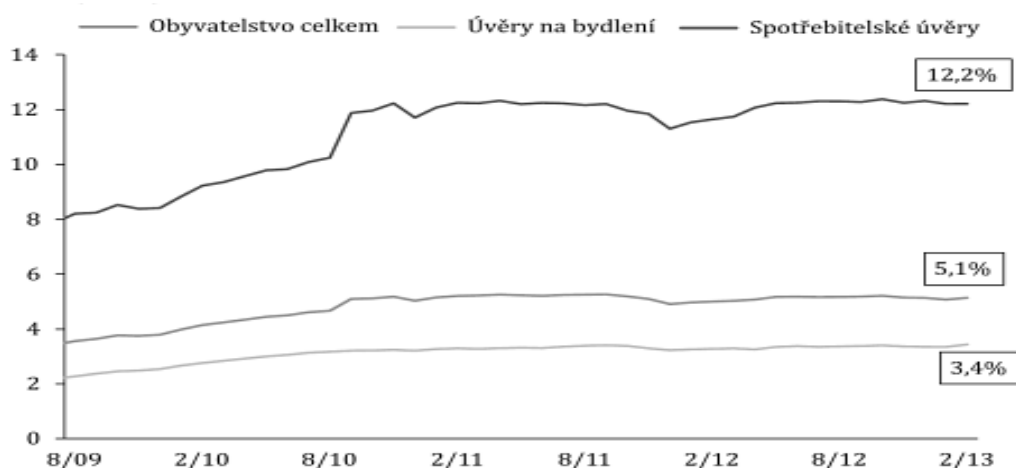
Význam písmen a symbolů vzorce RPSN:

- m je počet poskytnutých půjček,
- A_i je výše i -té poskytnuté půjčky,
- t_i je doba (v letech a zlomcích roku ode dne 1. půjčky), kdy byla i -tá půjčka poskytnuta,
- n je počet povinných plateb,
- B_j je výše j -té platby (splátky, poplatku atd.),
- S_j doba (v letech a zlomcích roku ode dne 1. půjčky), kdy byl j -tý poplatek zaplacen,
- r je hledaná výše RPSN.

Spotřebitelský úvěr zahrnuje úvěr revolvingový a splátkový. Revolvingový úvěr je určitý druh spotřebitelského úvěru, který je automaticky obnovován. Jedná se o krátkodobý účelový úvěr, který není vázaný na běžný účet. Jeho nevýhodou je vyšší úroková míra. Výhodou je, že jakmile klient splatí dlužnou částku, může tento úvěr opět začít čerpat až do výše sjednaného úvěrového rámce.

Splátkový úvěr je poskytován bezhotovostně. Nejčastěji se využívá k nákupu spotřebního zboží a služeb. Úvěr je splácen pravidelnými splátkami jistiny i úroku. Existují dvě formy splátkového úvěru a to přímé, kde dochází k bezprostřednímu kontaktu mezi bankou a dlužníkem. Nepřímá forma spočívá v tzv. prostředníkovi, který předá podklady bance. Ta proplatí prodejci cenu zboží sníženou o diskont.

Vývoj spotřebitelských úvěrů můžeme vidět na obrázku č. 6

Obrázek 6: Vývoj podílu úvěru v selhání na celkových úvěrech obyvatelstvu v období 2009-2013

Zdroj: upraveno podle [14]

3.3 Úvěry v Polsku

V první řadě je potřeba rozlišit, zda se jedná o požyczka – půjčku nebo kredit – úvěr. Kredit - úvěr - řídí se podle ustanovení zákona o bankách, a proto může být poskytován pouze finančními institucemi, na které dohlíží Komise pro bankovní dohled. Smlouva o úvěru musí být sjednána písemně a kromě toho musí být úvěr použit na konkrétní cíl, který je stanovený ve smlouvě. Pokud věřitel zjistí, že je úvěr používán v rozporu s úvěrovou smlouvou, má právo na odstoupení od smlouvy. Požyczka – půjčka- řídí se občanským zákoníkem, kde je uvedeno, že smlouva o úvěru může být uzavřena ústně. Pokud však hodnota půjčky přesáhne 500 PLN, měla by se vždy uzavřít písemně, pro lepší účely dokazování. Smlouvu o půjčce může uzavřít každý – FO i PO. U půjčky věřitel nemá právo kontrolovat použití půjčky a nejsou zde žádná pravidla týkající se bonity dlužníka. Může být poskytnuta i osobám, které se nacházejí v registru dlužníků. Shrnutí rozdílů mezi úvěrem a půjčkou můžeme vidět v tabulce 2.

Tabulka 2: Základní rozdělení úvěr versus půjčka

	Úvěr	Půjčka
Kdo může poskytovat	Pouze banky	Instituce nebo FO, pokud disponují dostatečnými prostředky
Cíl	Přesně definovaný ve smlouvě	Jakýkoliv (neúčelový)
Právní předpis úprava	Zákon o bankách	Občanský zákoník
Druh smlouvy	V písemné podobě, když je uveden termín splatnosti a náklady	Dohoda může být v jakékoliv formě. V případě částky vyšší než 500 Zł by smlouva měla být uzavřena písemnou formou
Cena/náklady	Poplatek ve formě provize a úroků, které jsou uvedeny ve smlouvě	Sepsání může být osvobozeno od poplatků

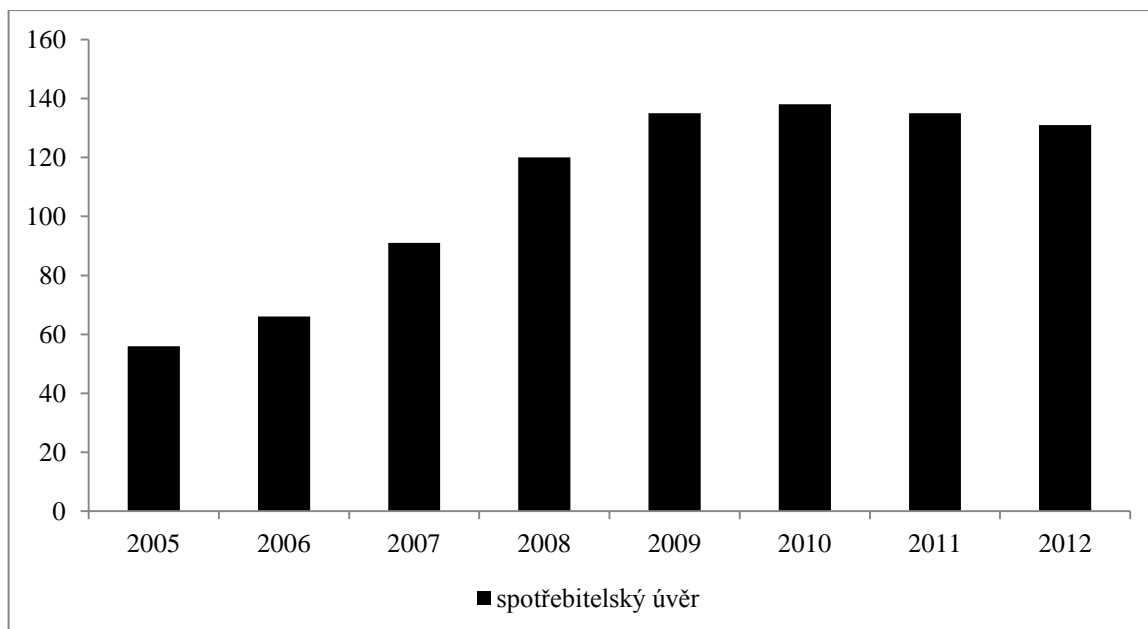
Zdroj: upraveno podle[37]

V Polsku existuje přímá regulace maximální výše úrokových sazeb. Je ustanovena v občanském zákoníku, podle kterého nesmí úroková sazba překročit čtyřnásobek lombardní sazby Polské národní banky. Navíc v zákoně o spotřebitelském úvěru polští zákonodárci zavedli maximální sazbu nákladů spotřebitelského úvěru, tedy celkovou výši poplatků, provize a ostatních nákladů spojených s uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru. Ta nesmí překročit 5 % jistiny poskytnutého spotřebitelského úvěru.[1]

3.3.1 Spotřebitelský úvěr

Jedná se o smlouvu mezi spotřebitelem a bankou, nebo jinou finanční institucí. Přesnou definici nalezneme v zákoně o spotřebitelském úvěru (DZ. U. 2011 č. 126 odstavec 715 ve znění pozdějších předpisů). Stejně jako v České republice je poskytován pro jednotlivce na účely, které nesouvisí s ekonomickou aktivitou nebo bydlením. Suma spotřebitelského úvěru v Polsku nesmí být nižší než 500 Zł a naopak vyšší než 80 000 Zł. Doba splácení musí být delší než 3 měsíce a smlouva musí být sjednána písemně.

Celkový dluh spotřebitelských úvěrů v bankách je přibližně 122,7 miliard PLN. V nebankovních institucích je číslo radikálně menší a to cca 3-4 miliardy PLN. U těchto institucí si nejčastěji půjčují lidé, kteří jsou vyloučeni z bankovního sektoru, kvůli špatné úvěrové historii nebo kvůli nedostatečnému příjmu. Celkovou výši spotřebitelských úvěrů, jak bankovních tak nebankovních nalezneme v obrázku č. 7.

Obrázek 7: Vývoj spotřebitelských úvěrů v Polsku

Zdroj: upraveno podle[32]

4 ANALÝZY SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ

4.1 Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných bankovními institucemi v České republice

V následující kapitole budou popsány spotřebitelské úvěry, které jsou poskytovány obchodními bankami v České republice. Pro analýzu bylo vybráno těchto šest společností. Československá obchodní banka[27], Česká spořitelna[26], Komerční banka[38], GE Money Bank[31], UniCredit Bank[51], Raiffeisenbank[47]. Veškeré informace jsou čerpány z oficiálních stránek těchto bankovních institucí.

4.1.1 Československá obchodní banka

Jako první obchodní banku jsem si vybrala Československou obchodní banku a. s. (dále jen ČSOB), která působí v ČR jako univerzální banka. Její vznik se datuje k roku 1964, kdy byla založena státem za účelem poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. V červnu roku 1999 byla zprivatizována a jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank. Rok na to ČSOB převzala Investiční a poštovní banku (IPB). V roce 2007 KBC Bank odkoupila minoritní podíly a tím se stala jediným akcionářem ČSOB. Poskytuje své služby fyzickým osobám, malým a středním podnikům, korporátním a institucionálním klientům. V ČR působí tato banka pod základními obchodními značkami – ČSOB, Era a Poštovní spořitelna.

Mezi neúčelové spotřebitelské úvěry, které ČSOB nabízí, můžeme zařadit flexibilní půjčky, které se klientům přizpůsobí v různých životních situacích. V rámci flexibilní půjčky lze využít Půjčku na cokoliv.

Půjčka na cokoliv

Jedná se o spotřebitelský úvěr, který slouží například na nákup elektroniky či vybavení domácnosti. O půjčku mohou požádat klienti, kteří jsou svéprávní a musí mít zřízené ČSOB Konto, nebo ČSOB Aktivní konto. Při podání žádosti musí doložit své příjmy a předložit 2 doklady totožnosti. Další náležitosti půjčky vidíme v tabulce 3.

Tabulka 3: Popis produktu: Půjčka na cokoliv

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	1-7 let
Výše půjčky	20 000 – 600 000 Kč
Úroková sazba	16,90 %

Zdroj: upraveno podle[27]

Půjčku si lze pojistit pro případ ztráty zaměstnání a pracovní neschopnosti. Klient si ji může sjednat ve třech variantách. Pojištění smrti nebo plné invalidity a pracovní neschopnosti, pojištění smrti nebo plné invalidity, pracovní neschopnosti a ztráty zaměstnání.

4.1.2 Česká spořitelna

Svoji činnost zahájila již v roce 1825. Pod pojmem Česká spořitelna a. s. začala působit v roce 1992. V současné době má více než 5,3 milionu klientů. Od roku 2000 je členem Erste Group, který je jedním z předních poskytovatelů finančních služeb ve střední a východní Evropě. Orientuje se především na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. V ČR patří mezi nevýznamnější obchodníky s cennými papíry. V soutěži Fincentrum Česká spořitelna získala titul Banka roku 2013 a již podesáté byla oceněna Nejdůvěryhodnější banka roku.

Česká spořitelna nabízí úvěr s názvem Půjčka a Spotřebitelský úvěr.

Půjčka

Půjčka od České spořitelny má podobný účel jako u ČSOB. Nezáleží, na co ji chceme čerpat. Kritéria půjčky jsou uvedeny v tabulce 4.

Tabulka 4: Popis produktu: Půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka a bez zajištění
Doba splatnosti	1-7 let
Výše úvěru	20 000 – 700 000 Kč
Úroková sazba	6,90 %

Zdroj: upraveno podle[26]

Půjčku lze získat i bez potvrzení příjmu (pokud mzda chodí na účet v ČS) a dále bez měsíčního poplatku za správu úvěru. Každý klient dále může navíc získat až 2x ročně odklad řádné měsíční splátky a podle potřeby si snížit nebo zvýšit měsíční splátku až o 50%. Pokud by klient nebyl se svoji půjčkou spokojený, může do 60 dnů od podpisu, bezplatně od smlouvy odstoupit.

Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelský úvěr od České spořitelny může klient využít na cokoliv. Například na automobil, dovolenou, studium či výbavu domácnosti. Klient se může spolehnout na pevnou úrokovou sazbu, která je v průběhu trvání úvěru stálá. Úvěr lze získat bez zajištění a výpisy z úvěrového účtu zasílá Česká spořitelna zdarma. Podrobnější popis tohoto produktu nalezneme v tabulce č. 5.

Tabulka 5: Popis produktu: Spotřebitelský úvěr

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka a bez zajištění
Doba splatnosti	1-10 let
Výše úvěru	100 000 - neomezeno
Úroková sazba	12,10 %

Zdroj: upraveno podle[26]

Úvěr lze čerpat jednorázově, nebo ho klient může čerpat postupně, dle své vlastní potřeby. Spořitelna dokonce nabízí službu, že určitou částku může zaslat konkrétnímu prodejci, kterého si uživatel úvěru určí.

4.1.3 Komerční banka

Vznikla vyčleněním obchodní činnosti z bývalé Státní banky československé. V roce 1992 byla přeměněna na akciovou společnost a o tři roky později vstoupila na mezinárodní kapitálové trhy vydáním globálních depozitních certifikátů. Proces navyšování základního jmění byl ukončen v roce 2000. Následující roky byly ve znamení nejruznějších ocenění. Rok 2002 přinesl ocenění Nejdynamičtější a Nejdůvěryhodnější banka roku. V tomto roce taktéž KB uvedla na trh první čipovou kartu. O rok později získala hlavní cenu Banka roku 2004. Tento samý titul se jí podařil získat ještě v roce 2007. Jako jedna z prvních bank v ČR se připojila k projektu Skupiny ČEZ a podepsala smlouvu o odběru „Zelené energie“.

Komerční banka nabízí půjčku s názvem Premium půjčka.

Osobní úvěr

Je určena klientům České republiky, cizincům s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR. Takto půjčka může být využita výhradně pro osobní nepodnikatelské potřeby. Další omezení určuje tabulka 6.

Tabulka 6: Popis produktu: Osobní úvěr

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelový úvěr
Doba splatnosti	1 - 6 let
Výše úvěru	30 000 - 2 500 000 Kč
Úroková sazba	8,0 %

Zdroj: upraveno podle [38]

Mezi výhody prémium půjčky můžeme zařadit např. předčasné splacení bez jakýchkoliv sankcí. Do částky 2 500 000 Kč se půjčka poskytuje bez zajištění a klient může splácet v den, který mu vyhovuje.

4.1.4 GE Money Bank

Svoji činnost zahájila na konci června 1998. Svoje služby orientuje na fyzické osoby, ale i na malé a střední podniky. V posledních třech letech získala několik ocenění. Za nejvýznamnější je nutno zmínit ocenění Nejvstřícnější banka roku 2010. Toto hodnocení vyplývá zhodnocení klientského ratingu OVB. Bronzovou příčku obsadil projekt Louskáček 2013 pro inovativní online kampaň Fanděte s námi! V loňském roce se Novinkou roku stala bezkontaktní platební nálepka.

Nejvýznamnější rolí na trhu spotřebitelských úvěrů obsadila půjčka s názvem Expres půjčka.

Expres půjčka

U této půjčky má klient peníze k dispozici na běžném účtu do 5 minut od podpisu smlouvy. Další podmínky Expres půjčky nalezneme v tabulce 7.

Tabulka 7: Popis produktu: Expres půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	1 - 8 let
Výše úvěru	20 000 – 800 000 Kč
Úroková sazba	14,90 %

Zdroj: upraveno podle [31]

U Expres půjčky se neplatí žádné poplatky za poskytnutí úvěru, za vedení úvěrového účtu, ani za předčasné splacení. Výši splátek může být zvolena dle vlastních potřeb.

4.1.5 Unicredit Bank

UniCredit Bank je na finančním trhu relativně mladou společností. Svoji činnost zahájila 5. listopadu 2007. Vznikla sloužením dvou samostatně působících bank a to HVB Bank a Živnostenské banky. Je jednou z nejsilnějších bank na trhu v oblasti projektového, strukturovaného a syndikovaného financování. První příčku obsadila ve financování komerčních nemovitostí.

UniCredit Bank nabízí v půjčku s názvem PRESTO Půjčka.

PRESTO Půjčka

Presto půjčka je určena k financování libovolných potřeb. Podmínky získání této půjčky jsou uvedeny v tabulce 8.

Tabulka 8: Popis produktu: PRESTO Půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	1 - 7 let
Výše úvěru	30 000 – 1 000 000 Kč
Úroková sazba	11,40 %

Zdroj: upraveno podle [51]

Výhodou této půjčky je, že si klient může čerpat peníze okamžitě po podpisu smlouvy. Dále si může až pětkrát odložit splátku. Je zde i možnost předčasně splatit celou půjčku nebo její část bez poplatku.

4.1.6 Raiffeisenbank

Raiffeisenbank a. s. (RBCZ) u nás působí od roku 1993 a je pátou největší bankou na českém trhu. Mezi roky 2006 a 2008 prošla fúzí s bývalou eBankou. EKonto je tradičně vyhlášováno nejlepším účtem v ČR a stejně tak internetové bankovníctví je považováno za jedno z nejlepších na trhu. Své bankovní produkty poskytuje jak soukromým osobám, tak podnikovým klientům.

Raiffeisenbank poskytuje klientům Osobní úvěr - Rychlá půjčka.

Osobní úvěr – Rychlá půjčka

Jedná se o rychlou půjčku, která představuje standardní osobní půjčku bez dokládání účelu. Klient získá slevu 1% z úrokové sazby, pokud bude aktivně využívat účet eKonto Komplet, nebo eKonto Smart. Rychlou půjčku lze získat na základě podmínek z tabulky 9.

Tabulka 9: Popis produktu: Rychlá půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	6 - 96 měsíců
Výše úvěru	20 000 – 500 000 Kč
Úroková sazba	13,90 %

Zdroj: upraveno podle [47]

Finanční prostředky obdrží klient od 24 hodin od schválení smlouvy. Sjednání této půjčky a vedení je poskytováno zdarma, stejně tak jako předčasné i mimořádné splacení. Klienty si může zvolit, den pravidelné měsíční splátky, kterou si může popřípadě i snížit.

4.2 Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných bankovními institucemi v Polsku

Pro porovnání úvěrů v České republice a Polsku, byl vytvořen vzorek polských bank, které nabízejí spotřebitelské úvěry. Polské banky byly vybrány zcela náhodně a veškeré informace byly čerpány z oficiálních stránek. Analýza se zabývala těmito bankami. Bank PocztowySA [17], Eurobank[30], Bank Millennium SA[16].

4.2.1 Bank Pocztowy SA

Založena v roce 1990. Jedná se o poštovní banku, která je v Polsku zařazena mezi univerzální banku, která poskytuje finanční služby na poštách a svých pobočkách. Mezi akcionáře patří Poczta Polska Spółka Akcyjna a Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. V Polsku patří mezi nejdynamičtější se rozvíjející banku a nabízí svým klientům několik spotřebitelských úvěrů.

Hotovostní úvěr

Tento úvěr je určen pro všechny nepodnikající osoby. Parametry úvěru ukazuje tabulka 10. K tomuto úvěru si klient může zřídit i zvýhodněné úrazové pojištění.

Tabulka 10: Popis produktu: Hotovostní úvěr

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelový úvěr
Doba splatnosti	Až 120 měsíců
Výše úvěru	0 – 150 000 Zł
Úroková sazba	5,99 %
RPSN	32,83 %

Zdroj: upraveno podle [17]

Hotovostní úvěr pro majitele účtu Nestor

O tento úvěr si mohou zažádat klienti, kteří mají zřízený osobní účet Nestor. Jak je vidět v tabulce 11, tento úvěr je podobný předchozímu. Jediný rozdíl je ve zřízení a úrokové sazbě. O tento typ úvěru může klient požádat na poště, nebo po telefonu.

Tabulka 11: Popis produktu: Hotovostní úvěr pro držitele účtu Nestor

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	Až 120 měsíců
Výše úvěru	0 – 100 000 Zł
Úroková sazba	14,99 %
RPSN	32,83 %

Zdroj: upraveno podle [17][17]

Hotovostní úvěr pro vybrané skupiny

Jedná se o speciální druh úvěru, který je určen pro právníky, notáře, lékaře, exekutory a pro podobné druhy podnikání. Pouze vybraná skupiny lidí si může o tento úvěr požádat. Za jakých podmínek úvěr získají, nám ukazuje tabulka 12.

Tabulka 12: Popis produktu: Hotovostní úvěr pro vybrané skupiny

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	Až 150 měsíců
Výše úvěru	500 – 150 000 Zł
Úroková sazba	15,99 %
RPSN	17,76 %

Zdroj: upraveno podle [17]

4.2.2 Eurobank

Vznik této banky se datuje v roce 2003. Dříve se specializovala pouze na půjčky v hotovosti, ale nyní je zaměřena na řadu produktů pro zákazníky. V roce 2012 byla jednou z nejsilnějších bank v Polsku.

Hotovostní úvěr

Tento úvěr lze získat na základě předložení osobních dokladů, kdekoliv na pobočce a to 7 dní v týdnu. Jak je vidět z tabulky 13, tento úvěr nabízí poměrně nízkou úrokovou sazbu, avšak výše RPSN patří k druhé nejvyšší.

Tabulka 13: Popis produktu: Hotovostní úvěr

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	Až 108 měsíců
Výše úvěru	0 – 120 000 Zł
Úroková sazba	5,70 %
RPSN	26,43 %

Zdroj: upraveno podle [30]

Úvěr pro každého

Výše úvěru, kterou může klient získat je 500 – 120 000 Zł. Úvěr lze rozložit minimálně do tří splátek. Maximálně však uhradí 84 splátek. Je zde možnost měsíční přestávky splátky úvěru. Získat ho lze na základě doložení příjmu. Pokud je vše v pořádku, klient požadované peníze získá do 15 minut.

Hotovostní úvěr s atraktivními úrokovými sazbami

Úvěr je strháván automaticky z účtu, takže si klient nemusí pamatovat den splácení. Lze k němu sjednat i pojištění pro případ smrti nebo trvalé invalidity. Jsou zde garantované nízké úrokové sazby. Doba splatnosti zde není daná, je to omezeno pouze počtem splátek, který je maximálně 84. Výše úvěru je do částky 120 000 Zł.

4.2.3 Bank Millennium SA

Univerzální banka, která nabízí své služby pro všechny segmenty trhu. V roce 1991 vydala jako první kreditní kartu Visa. O dva roky později vyhrála titul Nejlepší banka v Polsku. V roce 1997 se sloučila s Bank of Gdansk SA a přijala název BIG Bank Gdanski SA. Její název se změnil v roce 2003, kdy se z ní stala BIG Bank Gdanski SA Bank Millennium SA.

Peněžní půjčka

Peněžní půjčka je určena pro nepodnikající osoby. Rozhodování o poskytnutí úvěru může trvat pouze 15 minut. Pokud má klient zřízen běžný účet u této banky a má zde pravidelný příjem, může si dokonce snížit úrokovou sazbu. Jinak platí podmínky, které jsou uvedeny v tabulce 14.

Tabulka 14: Popis produktu: Peněžní půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	Až 78 měsíců
Výše úvěru	1000 – 150 000 Zł
Úroková sazba	10,99 %
RPSN	13,96 %

Zdroj: upraveno podle [16]

Hotovostní úvěr – speciální nabídka

Tento úvěr můžou využít zaměstnanci bank, družstevních a spořitelních pojišťoven. Úvěr lze získat až na dobu 7 let a úroková sazba se pohybuje okolo 9,99 %.

4.3 Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných nebankovními institucemi v České republice a Polsku

Výběr probíhal na základě výzkumu Predátorského úvěrování. Předmětem analýzy tedy budou produkty těchto nebankovních úvěrových společností. Provident financial[44], Homecredit[33], Cetelem[22], Cofidis[23], ProfiCredit[42], Essox[29]. Všechny informace jsou čerpány z webových stránek společností, nebo z veřejně dostupných informací.

4.3.1 Provident financial

Společnost byla založena ve Velké Británii v roce 1880. Patří do mezinárodní finanční skupiny International Personal Finance, která mimo jiné působí také na Slovensku, v Polsku, Maďarsku, Rumunsku a Mexiku. Na území České republiky působí již 17 let a od té doby si tu získala téměř 1 000 000 klientů. V letech 2011 a 2012 získala 1. místo v Indexu etického úvěrování organizace Člověk vtisni.

Půjčka Provident

Je vhodná pro všechny klienty, kteří potřebují rychle získat peněžní prostředky. O tuto půjčku lze požádat online nebo telefonicky. Při sjednání půjčky online klienta navštíví obchodní zástupce. Pokud se jedná o hotovostní půjčku, peníze lze získat do 48 hodin. Jestliže se jedná o bezhotovostní půjčku, převod peněz probíhá na bankovní účet a doba se může prodloužit i na cca 13 dnů od uzavření smlouvy.

Půjčka je neúčelová, tudíž se dá použít na cokoliv, od vybavení domácnosti, až po dovolenou v zahraničí. Parametry sjednání půjčky jsou uvedeny v tabulce 15.

Tabulka 15: Popis produktu: Půjčka Provident

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	45 - 100 týdnů
Výše úvěru	4 000 – 80 000 Kč
RPSN (podle doby splácení)	49,70 - 70,96 %

Zdroj: upraveno podle [44]

4.3.2 Home credit

Společnost je členem skupiny Home Credit a působí u nás, stejně jako Provident financial, od roku 1997. Řadí se mezi přední poskytovatele spotřebitelských úvěrů, což dokazují data z roku 2012, kdy společnost poskytla úvěry v celkové výši 4,18 miliard Kč. Mezi půjčky, které poskytuje, řadíme: Půjčky on-line, Rychlou půjčku po telefonu a Hotovostní půjčku na poště.

Home credit hotovostní půjčka

Vyřízení a vedení půjčky probíhá zdarma, stejně tak, jako její předčasné splacení. Po splnění všech podmínek si může klient splátku až 4x odložit, nebo si ji může libovolně navýšit. Společnost nevyžaduje ručitele. Tabulka 16 poskytuje další informace o online půjčce.

Tabulka 16: Popis produktu: Home credit hotovostní půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	12 – 84 měsíců
Výše úvěru	10 000 – 150 000 Kč
RPSN (podle doby splácení)	15,00 – 25,60 %

Zdroj: upraveno podle [33]

Rychlá půjčka po telefonu

V roce 2006 začala společnost Home Credit nabízet možnost sjednání spotřebitelského úvěru po telefonu. Aby klient získal půjčku, stačí mu kontaktovat bezplatnou zákaznickou linku, která funguje 24 hodin denně. Po obdržení písemného vyjádření si klient svoji hotovost vyzvedne na pobočce České pošty. Podmínky sjednání rychle půjčky nalezneme v tabulce 17.

Tabulka 17: Popis produktu: Rychlá půjčka po telefonu

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	10 měsíců
Výše úvěru	10 000 – 30 000 Kč
RPSN (podle doby splácení)	Od 23,50 %

Zdroj: upraveno podle [33]

Hotovostní půjčka na poště

Tuto půjčku na poště získá každá zletilá fyzická osoba, která má stálý příjem. Za vyřízení půjčky se neplatí žádný poplatek. Stačí pouze vyplnit formulář a pracovníci pošty ihned klientům sdělí předběžné stanovisko k poskytnutí půjčky. Celý proces je realizován na počkání a zákazník si může peníze odnést okamžitě. Výše půjčky se pohybuje v rozmezí od 10 000 – 40 000 Kč.

4.3.3 Cetelem

Původem francouzská společnost se v České republice začala datovat k roku 1996. O rok později zahájila společnost Cetelem svoji obchodní činnost a jejím prvním obchodním partnerem se stala IKEA. Pozdějšími partnery se stali společnosti EXPERT A DATART. Od roku 2000 začala firma poskytovat, kromě nákupů na splátky a úvěrových karet, také osobní půjčky, které byly určeny k financování investic a nákupů. Jako první nebankovní společnost v České republice se v roce 2002 stala členem asociace MasterCard International. V roce 2005 poskytla společnost milionový spotřebitelský úvěr a v soutěži Zlatý Měsíc byla vyhodnocena jako nejlepší společnost v oblasti splátkového prodeje. Rok 2011 byl pro společnost Cetelem zlomový. Firma získala od ČNB licenci platební instituce, která potvrzuje to, že společnost splňuje přísné regulatorní nároky, které odpovídají požadavkům, které jsou kladeny na banky. Ten samý rok, se společnost umístila v žebříčku Czech Top 100 na 1. místě, v kategorii Spotřebitelské úvěry.

Osobní půjčka Cetelem

O půjčku může požádat klient, který dosáhl věku 18 let a doložil potvrzení o výši příjmu (svého i partnera ve společné domácnosti). Osobní půjčku lze využít buď na cokoliv, nebo na nové či ojeté auto, rekonstrukci, nábytek a dokonce i na nemovitost. Sjednat ji lze online, telefonicky, nebo na pobočce. Další podmínky jsou uvedeny v tabulce 18.

Tabulka 18: Popis produktu: Osobní půjčka Cetelem

Popis produktu	
Účelovost	Účelová/Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	6 - 120 měsíců
Výše úvěru	20 000 – 1 000 000 Kč
RPSN (podle výše úvěru)	7,11 – 15,50 %

Zdroj: upraveno podle [22]

4.3.4 Cofidis

Mezinárodní finanční společnost byla založena ve Francii v roce 1982 a specializuje se na poskytování spotřebitelských úvěrů na dálku. V České republice ji nalezneme od roku 2004, kde nabízí především online půjčky. Své produkty charakterizuje jako jednoduché a transparentní.

Úvěr COFIKLASIK

Jak naznačuje tabulka 19, jedná se o neúčelovou rychlou půjčku bez zajištění nemovitosti. Za sjednání půjčky a za vedení úvěru se neplatí žádný poplatek. Lze ji sjednat online nebo po telefonu.

Tabulka 19: Popis produktu: Úvěr COFIKLASIK

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelový úvěr
Doba splatnosti	12 – 84 měsíců
Výše úvěru	20 000 – 300 000 Kč
RPSN (podle výše úvěru)	Od 18,60 %

Zdroj: upraveno podle [23]

4.3.5 Proficredit

ProfiCredit je součástí nadnárodní finanční skupiny Profireal Group. Kromě České republiky působí v dalších třech zemích střední a východní Evropy a to ve Slovenské republice, Polsku, Bulharsku a Rusku. V České republice byl Profireal založen v roce 1994. Tehdy se tato společnost specializovala zejména na obchod s nemovitostmi, odkupem a správou pohledávek. Na trh finančních půjček, už jako firma ProfiCredit, vstupuje až o 6 let později. Poskytuje úvěry nepodnikajícím soukromým osobám. V roce 2003 rozšiřuje svoji nabídku o půjčky a úvěry pro podnikatele a firmy.

Zaměstnanecký úvěr

Úvěr je určen občanům, kteří mají stálý příjmem ze zaměstnání, pobírají výsluhovou rentu, starobní nebo invalidní důchodu, ale mohou o něho zažádat i osoby na mateřské dovolené nebo ti, kteří pobírají rodičovský příspěvek. V tabulce 20 vidíme parametry, na základě kterých lze úvěr získat.

Tabulka 20: Popis produktu: Zaměstnanecký úvěr

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelový úvěr
Doba splatnosti	12 – 48 měsíců
Výše úvěru	10 000 – 166 000 Kč
RPSN (podle výše půjčky)	32,92 - 99,23 %

Zdroj: upraveno podle [42]

Úvěr 4 999 Kč

Osoby, kterým může být úvěr poskytnut, jsou stejné jako u zaměstnanecké půjčky. Klient však nemusí dokládat svůj příjem, ani žádné jiné doklady o příjmech. Úvěr 4 999 Kč je pouze krátkodobý úvěr, který má splatnost jeden rok. Nevýhodou tohoto úvěru je poměrně vysoké RPSN, což je vidět v tabulce 21.

Tabulka 21: Popis produktu: Úvěr 4 999 Kč

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelový úvěr
Doba splatnosti	9 – 12 měsíců
Výše úvěru	4 999 Kč
RPSN	395,61 %

Zdroj: upraveno podle [42]

4.3.6 Essox

Společnost ESSOX Leasing byla založena v roce 1993. Po více než 10 letech se firma ESSOX Leasing sloučila s firmou Franfinance Consumer Credit a vznikla samostatná nebankovní společnost ESSOX. Sídlo nynější firmy se nachází v Českých Budějovicích.

Bezpečná půjčka

Produkt je určen pro klienty finanční skupiny Komerční banky a proto je tento typ půjčky možné sjednat u finančních poradců Modré pyramidy stavební spořitelny. Zažádat o něj může fyzická osoba, ale i podnikatel. Parametry sjednání půjčky jsou uvedeny v tabulce 22.

Tabulka 22: Popis produktu: Bezpečná půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	6 - 84 měsíců
Výše úvěru	15 000 – 200 000 Kč
RPSN (podle výše úvěru)	Od 15,50 – 50,00 %

Zdroj: upraveno podle [29]

Přehled smluvních pokut a úroků z prodlení

V tabulce 23 jsou shrnuty smluvní pokuty, které nebankovní instituce účtují svým klientům v případě nesplnění předem dohodnutých podmínek.

Tabulka 23: Přehled smluvních pokut a úroků z prodlení

SPOLEČNOST	SMLUVNÍ POKUTY (DNY PRODLENÍ)			ÚROKY Z PRODLENÍ
	0 – 29	30 - 34	35 <	
PROVIDENT				> 1 den
				0,02 %/den z dluhu
HOME CREDIT	> 7 dní	> 180 dní		> 1 den
	8 % ze splátky	5 % z dluhu		0,08 % den z dluhu (nejméně 100 Kč)
CETELEM		>30 dní		Po výpovědi
		8 % ze splátky		0,08 %/ den z dluhu
COFIDIS	> 15 dní		> 60 dní	> 1 den
	8 % ze splátky		20 % z dluhu	0,02 %/ den z dluhu
PROFI CREDIT	> 15 dní	> 30 dní	> 35 dní	> 1 den
	8 % ze splátky	13 % ze splátky	50% z úvěru	0,02 %/ den z dluhu
ESSOX	> 1 den			> 1 den
	10 % ze splátky			0,1 %/ den z dluhu

Zdroj: upraveno podle [28]

4.4 Analýza spotřebitelských úvěrů poskytovaných nebankovními institucemi v Polsku

Nebankovních institucí, které v Polsku působí, je několik. Pro další analýzu byly vybrány tyto nebankovní společnosti. Profi Credit[43], Provident[45], InCredit[34]. První dvě instituce současně působí i v České republice, proto budeme moci porovnat rozdíly v parametrech úvěrů.

4.4.1 Profi credit

ProfiCredit patří v Polsku k jedné z největších úvěrových společností. Spadá do mezinárodní finanční skupiny Profireal Group. Klade důraz na individuální přístup k zákazníkovi. To probíhá pomocí návštěvy finančních poradců přímo u klienta. Svůj první úvěr poskytla společnost na začátku roku 2004. V roce 2010 rozšířila svoje produkty, aby pokryla větší skupinu zákazníků. O rok později firma získala téměř 172 milionů PLN za poskytnuté úvěry.

Premium půjčka

Vhodný pro náročné klienty, kteří potřebují půjčit vysokou částku úvěru, jak uvádí tabulka 24, a vyřízení musí proběhnout v co nejkratším čase. Od této půjčky je vyžadována minimální formálnost a schopnost odložit si platby až na 3 měsíce.

Tabulka 24: Popis produktu: Premium půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	12 - 36 měsíců
Výše úvěru	9 000 – 25 000 Zł
RPSN	72,00 – 203,36 %

Zdroj: upraveno podle [43]

Co se týče nákladů na všechny typy půjček u společnosti Profi Credit jsou uvedeny v následující tabulce 25.

Tabulka 25: Popis produktu: Náklady na půjčky společnosti Profi Credit

Doba splatnosti půjčky	%
6 měsíců	72,20 %
12 měsíců	63,68 %
18 měsíců	71,72 %
24 měsíců	86,96 %
36 měsíců	133,28 %
48 měsíců	203,36 %

Zdroj: upraveno podle [46]

4.4.2 Provident

Provident je mezinárodní finanční instituce, která je zaměřena na individuální přístup k potřebám zákazníka. Patří do mezinárodní finanční skupiny International Personal Finance. Na polském trhu působí více jak 15 let a stojí v čele trhu v oblasti hotovostních úvěrů. Poskytuje jednoduché, spolehlivé a cenově dostupné finanční produkty.

Půjčka pro Vás

Tato půjčka slouží klientovi k tomu, potřebuje-li naléhavě peníze na realizaci plánů, příležitostnou koupi, nebo na základní potřeby. V tabulce 26 jsou uvedeny podrobnější podmínky, za kterých lze úvěr získat.

Tabulka 26: Popis produktu: Půjčka pro Vás

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	30 – 90 týdnů
Výše úvěru	300 - 7 000 Zł
RPSN	79,50 % - 123,80 %

Zdroj: upraveno podle [45]

4.4.3 InCredit

Společnost se zabývá poskytováním dlouhodobých úvěrů, které jsou určeny pro klienty, kteří se ocitli v tíživé finanční situaci. Pokud jsou splněny všechny náležitosti, zákazník obdrží úvěr do 15 minut. Půjčka mu je poskytnuta dle podmínek uvedených v tabulce 27.

Rychlá půjčka

Tabulka 27: Popis produktu: Rychlá půjčka

Popis produktu	
Účelovost	Neúčelová půjčka
Doba splatnosti	1 – 24 měsíců
Výše úvěru	500 - 5 000 Zł
RPSN	88 – 159,50 %

Zdroj: upraveno podle [34]

5 KOMPARACE ZJIŠTĚNÝCH VÝSLEDKŮ

5.1 Komparace vybraných bankovních produktů v České republice a Polsku

Pro lepší porovnání bankovních úvěrů mezi Českou republikou a Polskem jsou tabulky 28 a 29 přepočítány na měnu Euro. Česká národní banka vyhlásila ke dni 4.4.2015 kurz 27,54 Kč/EUR a Polská centrální banka 4,0748 Zł/EUR.

Tabulka 28: Souhrn bankovních produktů v České republice

SPOLEČNOST	POPIS PRODUKTU	DOBA SPLATNOSTI	VÝŠE ÚVĚRU	ÚROKOVÁ SAZBA	RPSN
ČSOB	Půjčka na cokoliv	1 – 7 let	726 – 21 786 EUR	16,90 %	16,64 %
Česká spořitelna	Půjčka	1 – 7 let	726 – 25 418 EUR	6,90 %	17,45 %
	Spotřebitelský úvěr	1 – 10 let	3 631 EUR	12,10 %	13,23 %
Komerční banka	Osobní úvěr	1 – 6 let	1 089 – 90 777 EUR	8,00 %	8,73 %
GE Money Bank	Expres půjčka	1 – 8 let	726 – 29 045 EUR	14,90 %	13,13 %
UniCredit Bank	Prestopůjčka	1 – 7 let	1 089 – 36 311 EUR	11,40 %	14,92 %
Raiffeisen bank	Rychlá půjčka	6 – 96 měsíců	726 – 18 155 EUR	13,90 %	12,57 %
Banka Pocztowy SA	Hotovostní úvěr	120 měsíců	0 – 36 812 EUR	5,99 %	32,83 %
	Hotovostní úvěr pro držitele účtu Nestor	120 měsíců	0 – 24 541 EUR	14,99 %	32,83 %
	Hotovostní úvěr pro vybrané skupiny	150 měsíců	123 – 36 812 EUR	15,99 %	17,76 %
Eurobank	Hotovostní úvěr	150 měsíců	0 – 29 449 EUR	5,70 %	26,43 %
Bank Millennium SA	Peněžní půjčka	78 měsíců	245 – 36 812 EUR	10,99 %	13,96 %

Zdroj: upraveno podle [27],[31][38],[36],[51],[47],[17],[30],[16]

5.2 Komparace vybraných nebankovních produktů v České republice a Polsku

Stejně jako u bankovních produktů, bylo porovnání nebankovních úvěrů mezi Českou republikou a Polskem, přepočítáno na měnu Euro. Česká národní banka vyhlásila ke dni 4.4.2015 kurz 27,45 Kč/EUR a Polská centrální banka 4,1784 Zł/EUR. Přepočítaný kurz a další náležitosti jsou shrnuty v tabulce 29.

Tabulka 29: Souhrn nebankovních institucí v České republice

SPOLEČNOST	POPIS PRODUKTU	DOBA SPLATNOSTI	VÝŠE ÚVĚRU	RPSN
PROVIDENT	Půjčka Provident	45 – 100 týdnů	145 – 2 905 EUR	49,70 - 70,96 %
HOME CREDIT	Hotovostní půjčka	10 – 84 měsíců	363 – 5 447 EUR	15,00 – 25,60%
	Rychlá půjčka po telefonu	10 měsíců	363 – 1 089 EUR	Od 23,50 %
CETELEM	Osobní půjčka	6 – 120 měsíců	726 – 36 311 EUR	7,11 – 15,50 %
COFIDIS	Úvěr COFIKLASIK	12 – 84 měsíců	726 – 10 893 EUR	Od 18,60 %
PROFI CREDIT	Zaměstnanecký úvěr	12 – 48 měsíců	363 – 6 028 EUR	32,92 – 99,23 %
	Úvěr 4 999 Kč	9 – 12 měsíců	182 EUR	395,61 %
ESSOX	Bezpečná půjčka	6 – 84 měsíců	544 – 7 262 EUR	15,50 – 50,00 %
PROFICREDIT	Premium půjčka	12 – 36 měsíců	2 209 – 6 135 EUR	72,00 – 203,36 %
PROVIDENT	Půjčka pro Vás	30 – 96 týdnů	74 – 1 718 EUR	79,50 – 123,80 %
INCREDIT	Rychlá půjčka	1 – 24 měsíců	123 – 1 227 EUR	88,00 – 159,50 %

Zdroj: upraveno podle [22],[23],[29],[33],[42],[44],[45],[34].

5.3 Komparace zjištěných výsledků

Z tabulky 28 vyplývá, že bankovní instituce poskytují neúčelové spotřebitelské úvěry. V bankovním sektoru lze získat neúčelový úvěr, jehož nejnižší hodnota, kterou klient může získat, je 726 EUR. Naopak maximální výše úvěru má hodnotu 90 777 EUR. Ta je ovšem závislá na mnoha faktorech. Například na schopnosti klienta splácet ve sjednané lhůtě, zda má možnost úvěr zajistit, nebo např. zda má u banky veden osobní účet. Nejčastější doba splatnosti se pohybuje mezi 1 – 10 lety. Každá z uvedených institucí má na svých stránkách uvedenou úvěrovou kalkulačku.

V Polsku není nejnižší částka úvěru určena. Nejvyšší úvěr lze získat ve výši 36 812 EUR. Úrokové sazby jsou v porovnání s Českou republikou o něco málo vyšší, liší se to podle typu úvěru. RPSN lze získat v průměry okolo 24,76 %.

Na základě uvedených parametrů úvěrů v tabulce 29 bylo zjištěno, že nebankovní společnosti poskytují neúčelové půjčky a úvěry. Nejnižší částku, kterou může klient v České republice získat je 145 EUR, od poskytovatele Provident. Nejvíce si u vybraných nebankovních institucí lze půjčit 36 311 EUR od společnosti Cetelem. Výše RPSN se odvíjí od doby splácení úvěru, nebo podle výše půjčené částky. Z tabulky vyplývá, že jako nejhorší poskytovatel, co se týče RPSN se ukázala společnost ProfiCredit s produktem Úvěr 4 999 Kč. Pokud si klient vezme tento úvěr na dobu 12 měsíců, bude jeho pravidelná měsíční splátka činit 892 Kč. Celková zaplacená suma bude 10 704 Kč. To znamená že RPSN této půjčky je 395,61%.

Téměř všechny analyzované produkty lze sjednat bez požadavku zajištění. Některé tyto nebankovní společnosti používají rozhodčí doložku. V ní se klient dobrovolně vzdává řešení případných sporů s věřitelem soudní cestou a na základě rozhodčího nálezu může být provedena exekuce.

V Polsku lze získat neúčelový úvěr od hodnoty 74 EUR, až po částku 6 135 EUR. Výše RPSN se u jednotlivých společností liší podle doby splácení úvěru. Jednoznačně nejvyšší RPSN je počítáno u společnosti Profi Credit. Při půjčce na 48 měsíců klient zaplatí RPSN ve výši až 203,36 %.

Dle uvedených parametrů je vidět, že společnost Profi Credit má, jak v České republice, tak i v Polsku nastavenou hodnotu RPSN velmi vysoko. Přesto má tato společnost stále mnoho klientů. Mezi ně většinou patří nevzdělaní lidé, kteří jsou často zadluženi, lidé s nízkými příjmy a seniory, kteří problematice nerozumí a stávají se tak snadným objektem

nekalých praktik. Společnost většinou nezajímá bonita klienta, naopak předpokládá, že nedodrží podmínky a on na něm bude moci vymáhat sankce, které jsou většinou nepřiměřeně velké vzhledem k poskytnutému úvěru. Často mají neúměrné vstupní poplatky, poskytují zkreslené informace a nutí smlouvu podepsat hned bez dalšího prostudování. Můžeme se zde i setkat s vyřizováním smlouvy po telefonní lince, která má vysoký tarif. Někteří lidé však už nemají možnost si půjčit u solidní bankovní instituce a proto jim nezbyvá nic jiného, než vyhledat tento typ nebankovní instituce.

5.4 Modelový příklad 1

Klient poptává úvěr ve výši 15 000 Eur. Jeho požadavkem je úvěr bez prokazování účelu, bez zajištění a se splatností 5 let. V následující tabulce můžeme porovnat, která obchodní banka, v České republice a Polsku, poskytuje nejlepší a naopak nejhorší měsíční splátku úvěru.

Tabulka 30: Výpočet měsíční splátky u bankovních společností v České republice a Polsku

SPOLEČNOST	POPIS PRODUKTU	VÝŠE ÚVĚRU (Eur)	DĚLKA ÚVĚRU (let)	ÚROKOVÁ SAZBA	MĚSÍČNÍ SPLÁTKA (Eur)	Σ ÚVĚRU
ČSOB	Půjčka na cokoliv	15 000	5	16,90 %	371	1855
Česká spořitelna	Půjčka	15 000	5	6,90 %	296	1480
	Spotřebitelský úvěr	15 000	5	12,10 %	334	1670
Komerční banka	Osobní úvěr	15 000	5	8,00 %	304	1520
GE Money Bank	Expres půjčka	15 000	5	14,90 %	356	1780
UniCredit Bank	Prestopůjčka	15 000	5	11,40 %	329	1645
Raiffeisen bank	Rychlá půjčka	15 000	5	13,90 %	348	1740
Banka Pocztowy SA	Hotovostní úvěr	15 000	5	5,99 %	290	1450
	Hotovostní úvěr pro držitele účtu Nestor	15 000	5	14,99 %	357	1785
	Hotovostní úvěr pro vybrané skupiny	15 000	5	15,99 %	365	1825
Eurobank	Hotovostní úvěr	15 000	5	5,70 %	288	1140
Bank Millennium SA	Peněžní půjčka	15 000	5	10,99 %	326	1630

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedené tabulky č. 30 vyplývá, že nejlevnější měsíční splátku lze získat od České spořitelny a to za produkt Půjčka. Klient každý měsíc zaplatí 296 Eur. Naopak nejvyšší měsíční splátku by zaplatil u firmy ČSOB. Nejnižší celkovou sumu za úvěr, který trvá pět let, odvede klient bance 1 480 Eur. Naopak nevyšší sumu by zaplatil v hodnotě 1 855 Eur. To je rozdíl 375 Eur.

V Polsku lze získat nejlevnější měsíční splátku za Hotovostní úvěr od instituce Bank Pocztowy SA. Klient bude každý měsíc platit 290 Eur. Nejdražší měsíční splátku by získal, kdyby si vzal Hotovostní úvěr pro vybrané skupiny. Měsíční splátka by činila 365 Eur. V případě nejnižšího úvěru odvede klient bance za pět let splácení 1 450 Eur. Což je téměř stejná částka, jako zaplatí klient v České republice. Nejvyšší celkovou sumu zaplatí 1 825 Eur. I zde vidíme rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší celkovou sumou 375 Eur.

Z dané tabulky vyplývá, že výše úvěrů v České republice a Polsku je na srovnatelné úrovni. Záleží pouze na výši úrokové sazby a době splácení.

5.5 Modelový příklad 2

Klient poptává úvěr ve výši 1 000 Eur. Jeho požadavkem je úvěr bez prokazování účelu, bez zajištění a se splatností 24 měsíců. V následujících tabulkách můžeme porovnat, která nebankovní instituce, v České republice a Polsku, poskytuje nejlepší a naopak nejhorší měsíční splátku úvěru.

Tabulka 31: Výpočet měsíční splátky u nebankovních společností v České republice a Polsku

SPOLEČNOST	POPIS PRODUKTU	VÝŠE ÚVĚRU	DÉLKA ÚVĚRU (rok)	ÚROKOVÁ SAZBA	MĚSÍČNÍ SPLÁTKA (Eur)	Σ ÚVĚRU
PROVIDENT	Půjčka Provident	1 000	2	53	68,41	136,82
HOME CREDIT	Hotovostní půjčka	1 000	2	20,3	51,04	102,08
CETELEM	Osobní půjčka	1 000	2	11,31	46,75	93,05
COFIDIS	Úvěr COFIKLASIK	1 000	2	18,60	50,21	100,42
PROFI CREDIT	Zaměstnanecký úvěr	1 000	2	66,08	76,08	152,16
ESSOX	Bezpečná půjčka	1 000	2	32,75	57,33	114,6
PROFICREDIT	Premium půjčka	1 000	2	137,68	123,87	247,74
PROVIDENT	Půjčka pro Vás	1 000	2	101,65	98,74	197,48
INCREDIT	Rychlá půjčka	1 000	2	123,75	113,93	227,86

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 30 vyplývá, že nebankovní instituce nabízejí širokou škálu půjček. Pokud chce klient získat nejvýhodnější půjčku, měl by si sjednat u firmy Cetelem. Potom ho bude měsíční splátka stát 46,75 Eur. Nejhorší vyšla měsíční splátka u firmy Proficredit. Za dva roky placení bude rozdíl mezi nejvyšší cenou úvěru a nejnižší cenou úvěru zhruba 59,11 Eur.

V Polsku získá klient nejlevnější půjčku od společnosti Provident. Měsíční splátka ho vyjde na 98,74 Eur. Nejdražší půjčku by klient získal, stejně jako v České republice, pokud by si vzal úvěr u firmy Proficredit. Rozdíl mezi oběma úvěry činí 50,26 Eur.

Přestože úvěry u nebankovních institucí v Polsku jsou téměř na dvojnásobné úrovni než v České republice, rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší cenou úvěru není tak výrazný jako v České republice.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo provést analýzu bankovního sektoru v České republice a v Polsku. Dalším úkolem bylo zanalyzovat poskytování spotřebitelských úvěrů fyzickým osobám prostřednictvím vybraných bankovních a nebankovních finančních institucí.

V úvodu práce byl nastíněn finanční trh a způsob úvěrování v České republice. Podrobně byl popsán bankovní systém, kde včele stojí Česká národní banka, která dohlíží na obchodní banky, které poskytují různé druhy úvěrů. Tyto úvěry jsou podrobně popsány v kapitole 3.2. Kromě obchodních bank v České republice působí také nebankovní finanční instituce, které jsou v posledních letech velmi rozšířené. Jejich činnost je kontrolována Českou obchodní inspekcí. Na základě rostoucího počtu úvěrů vláda uvažuje o zavedení úrokových stropů u spotřebitelských úvěrů. Tím by se omezilo tzv. predátorské úvěrování, které se v České republice začíná čím dál více rozmáhat. Tento návrh ale zatím nebyl schválen.

Z množství poskytnutých úvěrů se může zdát, že jsou občané České republiky v problematice úvěrování zběhlí. Při důkladnějším prozkoumání však dostatečně nerozumí podstatným finančním pojmům a rizikům, které se v této sféře vyskytují. To má za následek růst úvěrů, které nejsou spotřebitelé schopni splácet. Následně upadají do osobních bankrotů a vyhláší na sebe osobní bankroty.

Polský bankovní systém je v zásadě podobný tomu v ČR. Stejně jako v České republice existují i v Polsku bankovní a nebankovní finanční instituce. Nebankovní finanční instituce se na území Polska nazývají parabanky. Všechny finanční společnosti mají regulovanou maximální výši úrokových sazeb, která nesmí překročit čtyřnásobek lombardní sazby Polské národní banky. Růst objemu poskytnutých spotřebitelských úvěrů je podobný jako u nás.

Závěrečná část diplomové práce byla zaměřena na současnou nabídku spotřebitelských úvěrů. Bylo zde popsáno šest největších bankovních a nebankovních institucí, které poskytují v České republice spotřebitelské úvěry pro občany. Pro porovnání byly zpracovány i tři obchodní banky a tři nebankovní instituce, které působí na trhu v Polsku. Všechny instituce jsou shrnuty v přehledných tabulkách. Finanční údaje jsou pro lepší porovnání přepočítány z národních měn na Euro.

Z daného modelového příkladu 1 vyplývá, že nejnižší měsíční splátku klient zaplatí u České spořitelny. Měsíční splátka činí 296 Eur. Částka je srovnatelná s Hotovostním úvěrem od polské banky Eurobank, kde nejnižší měsíční splátka činí 288 Eur. Z tohoto modelového

příkladu vyplývá, že úvěry, které poskytují obchodní banky v České republice a Polsku jsou na srovnatelné úrovni v obou dvou zemích.

Modelový příklad 2 nastiňuje situaci poskytování spotřebitelského úvěru u nebankovních institucí v České republice a Polsku. Oproti předešlému modelovému příkladu zde vidíme markantní rozdíl mezi oběma zeměmi. V České republice klient získá nejlevnější měsíční splátku u firmy Cetelem. Její výše činí 46,75 Eur. Oproti tomu v Polsku získá klient nejlevnější měsíční splátku za 98,74 Eur, což je více jak dvojnásobek ceny, kterou získá klient v České republice. Nic to ale nemění na tom, že nejhorším poskytovatelem nebankovních půjček v obou zemích je firma Proficredit. V Polsku sice existuje přímá regulace maximální výše úrokových sazeb, která je ustanovena v občanském zákoníku, podle kterého nesmí úroková sazba překročit čtyřnásobek lombardní sazby Polské národní banky. Česká, avšak ani polská legislativa přesně nevymezuje, maximální výši RPSN, proto si nebankovní instituce v Polsku mohou dovolit nastavit sazbu RPSN takto vysoko.

Klient by měl vždy zvážit, zda je nutné si úvěr zřídit. Pokud se rozhodne kladně, je pro něho cenově výhodnější a z hlediska všech případných sankcí i bezpečnější zvolit úvěr, který mu poskytne bankovní dům. Volba bankovní či nebankovní finanční instituce je vždy závislá na konkrétní životní situaci každého žadatele o úvěr.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] CUPALOVÁ, M., *Regulace úrokových sazeb a RPSN ve vybraných zemích*, Parlament České republiky, 2009.
- [2] ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P., *Základy financí*. Praha: Grada Publishing a. s., 2011, ISBN: 978-80-247-36669-3
- [3] GLADIŠ, D., *Naučte se investovat*, 2. vydání, Praha: Grada Publishing a. s., 2005, ISBN: 978-80-247-1205-5
- [4] JANDA, J., *Spořit nebo investovat?* Praha: Grada a.s., 2011, ISBN: 978-80-247-3670-9
- [5] JELÍNEK, J., *Finanční trhy*, 1. vydání, Praha: Grada Publishing a. s., 1997, IBN: 80-7169-453-3
- [6] MEJSTRÍK, M., PEČENÁ, M., TEPLÝ, P. *Základní principy bankovníctví – Basic principles of banking*. Praha: Karolinum, 2008, ISBN: 978-80-246-1500-4
- [7] ONDŘEJ, J. a kol., *Spotřebitelské smlouvy a ochrana spotřebitele Ekonomické, právní a sociální aspekty*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN: 978-80-7400-446-9
- [8] PTATSCHEKOVÁ, J., DITTRICHOVÁ, J., *Dvacet let české koruny na pozadí vývoje obchodního bankovníctví v České republice*, Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4681-4
- [9] RADOVÁ, J., DVOŘÁK, P., MÁLEK, J., *Finanční matematika pro každého*, 7. aktualizované vydání, Praha: Grada Publishing. a.s., 2009. ISBN: 978-80-247-3291-6
- [10] REJNUŠ, O., *Finanční trhy*, 4. Aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2014, ISBN: 978-80-247-3671-6
- [11] REVENDA, Z., *Centrální bankovníctví – 3. aktualizované vydání*, Praha: Management Press., 2011, IBN: 978-80-7261-230-7
- [12] REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J., MUSÍLEK, P. DVOŘÁK, P., BRADA, J.: *Peněžní ekonomie a bankovníctví*, Management Press, 2012. ISBN: 978-807261-240-6
- [13] ŠENKÝŘOVÁ, B. a kol., *Bankovníctví*, Vysoká škola finanční a správní, 2010, ISBN 978-80-7408-029-6
- [14] TEPLÝ, P., *Navigátor bezpečného úvěru*. Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum, 2013, ISBN: 978-80-246-2319-1

[15] Zákon č. 145/2010 Sb. o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů v aktuálním znění

INTERNETOVÉ ZDROJE

[16] *Bank Millennium SA.* online. 2014. [cit. 201-04-10]. Dostupné z: <http://www.bankmillennium.pl>

[17] *Bank Pocztowy.* online. 2014. [cit. 201-04-10]. Dostupné z: <http://www.pocztowy.pl/>

[18] *Bankovní registr klientských informací.*online. 2015 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.cbcb.cz/cz/otazky-a-odpovedi-1404041403.html>

[19] *Bankovní registr.*online. 2015. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://www.cpb.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=14:bankowy-rejestr&layout=blog&Itemid=14

[20] *Bankovní systém.*online. 2001. [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.opolsku.info/index.php?ID=28>

[21] *Centrální registr úvěrů.*online. 2015. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/centralni_registr_uveru/

[22] *Cetelem.*online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: http://www.cetelem.cz/osobni-pujcka/proc-si-pujcit-u-cetelemu/?ID=1988179&gclid=CMTq_8zA070CFY3HtAod5y0Agw

[23] *Cofidis.*online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.cofidis.cz/>

[24] *Česká národní banka.*online. 2014. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

[25] *Česká obchodní inspekce – působnost úřadu.* online. 2014. [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.coi.cz/cz/o-coi/pusobnosturadu/>

[26] *Česká spořitelna.* online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance-d00013163>

[27] *Československá obchodní banka.* online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>

[28] *Demografie. Přehled smluvních pokut a úroků z prodlení.* online. 2009. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=640

- [29] *ESSOX*.online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.essox.cz/>
- [30] *Eurobank*.online. 2014. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.eurobank.pl/>
- [31] *GE Money Bank*. online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/lide>
- [32] *Hodnota spotřebitelských úvěrů domácností*. online. 2012. [cit. 2015-01-24]. Dostupné z: <http://wyborcza.biz/finanse/51,105684,12748704.html?i=2>
- [33] *Home Credit*. online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.homecredit.cz/>
- [34] *InCredit*.online. 2014. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <https://www.incredit.pl/>
- [35] *Informace o bankách*. online. 2015. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z:<http://www.informacjakredytowa.com/banki/>
- [36] *Jak fungují fondy typu private equity a venture capital?*online. 2014. [cit. 2014-11-23]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/jak-funguji-fondy-typu-private-equity-a-venture-capital/>
- [37] *Jaký je rozdíl mezi úvěrem a půjčkou*. online. 2015. [cit. 2015-01-24]. Dostupný z: <http://www.zafinansowani.pl/ekonomia/czym-rozni-sie-kredyt-od-pozyczki>
- [38] *Komerční banka*.online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/>
- [39] *Mieszkanie dla młodych mieszkaniedlamlodych*online. 2015. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z:<http://mieszkaniedlamlodych.com/mieszkanie-dla-mlodych-rok-2015-podsumowanie/#more-2332>
- [40] *Nebankovní registr klientských informací*online. 2015. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.cncb.cz/cz/otazky-a-odpovedi-1404041403.html>
- [41] *Polská národní banka*. online. 2015. [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/o_nbp/o_nbp.html
- [42] *Proficredit*. online. 2014. [cit. 201-04-09]. Dostupné z: <http://www.proficredit.cz/>
- [43] *Proficredit*.online. 2014. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <https://www.proficredit.pl/>
- [44] *Provident financial*. online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.provident.cz/>
- [45] *Provident*. online. 2014. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.provident.pl/>

- [46] Půjčka Profi Credit. online. 2014. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://polecampozyczke.pl/pozyczka_proficredit.htm
- [47] *Raiffeisenbank*.online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/osobni-pujcka/>
- [48] *Riziko, výnos, likvidita*.online. 2012. [cit. 2014-12-07]. Dostupné z: <http://www.easyinvest.cz/riziko-vynos-likvidita/>
- [49] *Solus zájmové sdružení právnických osob* online. 2015. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.solus.cz>
- [50] *Suverénní fondy: skrytá hrozba bohatých států?* online. 2014. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/profit/suverenni-fondy-skryta-hrozba-bohatych-statu-896855>
- [51] *UniCredit Bank*. online. 2014. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.unicreditbank.cz/>
- [52] *Základní rozdíl mezi bankou a parabankami*.online. 2013. [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <http://swiatkonsumenta.pl/jakie-sa-podstawowe-roznice-miedzy-bankiem-a-parabankiem/>